

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GRAFİK ANABİLİM DALI
GRAFİK BİLİM DALI**

**KAĞIT KESME SANATI BAĞLAMINDA
ÇAĞDAŞ İLLSÜTRASYON ÖRNEKLERİ**

ELİF DEMİR

YÜKSEK LİSANS

**DANIŞMAN:
DOÇ. DR. MAHMUT SAMİ ÖZTÜRK**

KONYA-2023

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GRAFİK ANABİLİM DALI
GRAFİK BİLİM DALI**

**KAĞIT KESME SANATI BAĞLAMINDA
ÇAĞDAŞ İLLÜSTRASYON ÖRNEKLERİ**

ELİF DEMİR

YÜKSEK LİSANS

**DANIŞMAN:
DOÇ. DR. MAHMUT SAMİ ÖZTÜRK**

KONYA-2023

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	ELİF DEMİR		
	Numarası	18812801001		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	GRAFİK ANA BİLİM DALI		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	KAĞIT KESME SANATI BAĞLAMINDA ÇAĞDAŞ İLLÜSTRASYON ÖRNEKLERİ			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

ELİF DEMİR

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	ELİF DEMİR		
	Numarası	18812801001		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	GRAFİK ANA BİLİM DALI		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	DOÇ. DR. MAHMUT SAMİ ÖZTÜRK		
Tezin Adı	KAĞIT KESME SANATI BAĞLAMINDA ÇAĞDAŞ İLLÜSTRASYON ÖRNEKLERİ			

Her şeyde olduğu gibi sanatta da bir üretim ve tüketim alışverişi görülmektedir. Ortaya çıkartılan sanat eserlerinin tükenmesi yahut kendisini tekrar etmesi durumunda yeniden var olma isteği meydana gelmekte ve bu var oluşta çeşitli sanatsal çalışmaların örneklerini görmek mümkün. Görsel iletişimin bir parçası olan illüstrasyon sanatı da bu yeniliklerden etkilenen sanat dallarından biri haline gelmektedir.

Dijital sanatların boyutsal evrende artışı ve her yanımızı kapladığı 21. Yüzyılda geleneksel illüstrasyon sanatında diğer tüm sanatlar gibi modern sanatlara uyum sağlayarak yeniden ortaya çıkma serüvenini, illüstrasyon sanatında, kağıt keserek yapılan yeni eserler halinde yeniden var oluşunu görmekteyiz.

Bu çalışmada illüstrasyon tarihinin gelişim evreleri içerisinde tarihsel süreci, Türk illüstrasyon sanatı, illüstrasyon sanatında kullanılan teknikleri ve geçmiş illüstrasyon sanatının bugünkü illüstrasyon sanatına etkileri ile beraber ortaya çıkartılan varyasyonlarının modern sanatlara etkilerine değinilirken, teknoloji çağında dijital illüstrasyonları ön plana çıkması ile unutulmaya yüz tutmuş geleneksel illüstrasyon sanatlarının deneysel ve güncel teknikleriyle harmanlanarak gün yüzüne çıkma serüveninden bahsedilmektedir.

Anahtar kelime; İllüstrasyon, Kağıt Kesme Sanatı, Geleneksel İllüstrasyonlar

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	ELİF DEMİR		
	Student Number	18812801001		
	Department	DEPARTMENT OF GRAPHICS		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	DOÇ. DR. MAHMUT SAMİ ÖZTÜRK		
Title of the Thesis/Dissertation	EXAMPLES OF CONTEMPORARY ILLUSTRATIONS IN THE CONTEXT OF PAPER CUTTING ART			

As in everything else, there is an exchange of production and consumption in art. In the event that the unearthed works of art are exhausted or repeat themselves, the desire to exist again occurs, and it is possible to see examples of various artistic works in this existence. The art of illustration, which is a part of visual communication, is also becoming one of the branches of art affected by these innovations.

In the 21st century, when digital arts are a surplus in the dimensional universe and cover all of us, we see the adventure of re-emerging in traditional illustration art, like all other arts, by adapting to modern arts, and re-existing in the art of illustration as new works made by cutting paper.

In this study, the historical process within the developmental stages of the history of illustration, the Turkish illustration art, the techniques used in the art of illustration and the effects of the variations of the past illustration art on today's illustration art, as well as the effects of the variations on modern arts, while the traditional illustration arts, which have been forgotten with the rise of digital illustrations in the age of technology, are mentioned. It is mentioned about the adventure of coming to light by blending it with experimental and current techniques.

Key Word: Illustration, Paper Cut Art, Traditional Illustration

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	3
ÖZET	4
ABSTRACT	5
İÇİNDEKİLER	vi
TANIMLAR LİSTESİ	viii
ÖNSÖZ	ix
GÖRSELLER TABLOSU	x
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ	12
1.1. Problem Durumu	12
1.1.1. Alt Problemler	12
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	12
1.3. Araştırma Modeli	13
1.4. Varsayımlar (Sayıtlar)	13
1.5. Sınırlılıklar	13
1.6. Evren ve Örneklem	14
İKİNCİ BÖLÜM – KAVRAMSAL ÇERÇEVE	15
2.1. İllüstrasyon Sanatı	15
2.2. İllüstrasyon Kavramı	15
2.2.1. İllüstrasyon Sanatının Tarihi Gelişimi	16
2.1.2. Türkiye’de İllüstrasyon Sanatı	17
2.3. İllüstrasyon Türleri ve Kullanım Alanları	18
2.3.1. Basım – Yayın İllüstrasyonları	19
2.3.2. Reklam – Teknik İllüstrasyonları	19
2.3.3. Bilimsel İllüstrasyonlar	20
2.3.4. Moda İllüstrasyonları	20
2.3.5. Fantastik İllüstrasyonlar	21
2.4. İllüstrasyon Sanatında Kullanılan Malzemeler ve Teknikler	21
2.4.1. Geleneksel İllüstrasyon Teknikleri	22
2.4.1.1. Karakalem Tekniği	22
2.4.1.2. Pastel Boya Tekniği	23
2.4.1.3. Mürekkeple Tarama Tekniği	23
2.4.1.4. Sulu boya Tekniği	24
2.4.1.5. Guaj Boya Tekniği	25
2.4.2. Dijital İllüstrasyon Tekniği	25
2.4.2.1. Vektörel Tabanlı İllüstrasyon	26
2.4.2.2. Piksel Tabanlı İllüstrasyon	26
2.4.3. Deneysel İllüstrasyon Teknikleri	27
2.4.3.1. Kolaj Tekniği	27
2.4.3.2. Kâğıt kesme Tekniği	27
3.1. Kâğıt ve Kâğıt Kesme Sanatı Tarihi	28
3.1.1. Kâğıt Nedir	28
3.1.2. Kâğıdın icadı	29
3.1.3. Kâğıt Yapısal Özellikleri ve Çeşitleri	31
3.1.4. Çin’de Kâğıt Kesme Sanatı	32
3.1.5. Türkiye’de Kâğıt Kesme (Kat-1) Sanatı	34
3.1.6. Kâğıt Kesme Sanatı Çeşitleri	36

3.1.6.1. Kâğıt Oyma (Kat-1 Sanatı) Sanatı.....	36
3.1.6.2. Kâğıt Telkâri (Quilling).....	37
3.1.6.3. Origami.....	38
3.1.6.4. Krigami.....	38
3.1.6.5. Pop – Up.....	39
3.1.6.6. Kağıt Kesme (Paper Cut) ile İllüstrasyon.....	40
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – BULGU VE YORUM.....	42
3.1. Kâğıt Kesme Sanatçıları ve Eser İncelmesi.....	42
3.1.1. Ekio Ojala.....	42
3.1.2. Kyle Bean.....	43
3.1.3. Bianca Chang.....	45
3.1.4. Margaret Scrinkl.....	47
3.1.5. Noe Arata.....	48
3.1.6. Elise.....	50
3.1.7. Malin Koort.....	52
3.1.8. Helen Friel.....	53
3.1.9. Ciara Phelan.....	55
3.1.10. Owen Gildersleeve.....	56
3.2. Kâğıt Kesme ile Deneysel Padişah Portre İllüstrasyonları.....	58
3.2.1. Hazırlık İşlem Basamakları.....	58
3.2.1.1. Konu Seçimi ve Projelendirme.....	58
3.2.1.2. Malzeme ve Materyal Kullanımı.....	59
3.2.1.3. Ön Eskiz ve Taslaklar.....	61
3.2.2. İşlem Basamakları.....	64
3.2.2.1. Katman Tasarım Aşamaları.....	64
3.2.2.2. Kompozisyon ve Katman Planı.....	65
3.2.3. Uygulama İşlem Basamakları.....	65
3.2.3.1. Parça Katmanların Çıkartılması.....	65
3.2.3.2. Katman Sırası ile Parçaların Birleşimi.....	67
3.2.3.3. Kontrol ve Değerlendirme.....	69
3.2.4. Osmanlı Padişah Portrelerinin Kâğıt Kesme Sanatı ile İllüstrasyonları 70	
3.2.4.1. Osman Gazi.....	70
3.2.4.2. II.Beyazid.....	71
3.2.4.3. Yavuz Sultan Selim.....	72
3.2.4.4. IV. Mehmet.....	73
3.2.4.5. Abdulhamid.....	74
3.2.4.6. III. Selim.....	75
SONUÇ.....	76
KAYNAKÇA.....	78

TANIMLAR LİSTESİ

İLLÜSTRASYON: İllüstrasyon, resimleme, bezeme. Basılı, el yazması veya dijital yayınların içinde yer alan bir metinle ilgili, onu açıklayan, somutlaştıran, süsleyen resim, desen. İllüstrasyon sanatını icra edenlere illüstratör denir.

PROCREATE: Procreate, iOS ve iPadOS için Savage Interactive tarafından geliştirilen ve yayınlanan dijital çizim için bir raster grafik düzenleme uygulamasıdır.

AYDINGER: Kaygan yüzeyli, yarı saydam, genel olarak çizim yaparken ve yapılan çizimleri kopyalarken kullanılan özel bir kâğıt çeşididir.

PAPİRÜS: Eski zamanlarda yazı yüzeyi olarak kullanılan kalın kâğıda benzer bir malzemedir. Sulak bir saz olan papirüs bitkisinin özünden yapılmıştır.

ÖNSÖZ

Eğitim; Öğreten insan ve öğrenen insan arasında gerçekleşen bir iletişimdir. Eğitim düzeyimi daha ileriye taşımak için katılmış olduğum Yüksek Lisans programında, çalışma sürecinde her türlü yol gösterici olan, olumlu cümleleri ile cesaretlendiren, bilgi birikimi ile çalışmama farklı açılardan bakmamı sağlayan beraber çalışmaktan ve öğrencisi olmaktan gurur duyduğum, tecrübelerine kıymet verdiğim değerli danışman hocam Doç. Dr. Mahmut Sami ÖZTÜRK' e teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam sürecinde yanımda olan, maddi ve manevi desteğini eksik etmeyen başta kıymetli annem Şengül DEMİR olmak üzere tüm sevdiklerime teşekkür ederim.

Elif DEMİR

GÖRSELLER TABLOSU

Görsel 1: Lascaux Mağarası ve Altamira Mağarası.....	16
Görsel 2: İhap Hulusi Görey'in çalışmaları.....	18
Görsel 3: Sait Maden Kitap Kapak Tasarım İllüstrasyonu.....	19
Görsel 4: Henri de Toulouse-Lautrec poster tasarım illüstrasyonları.....	20
Görsel 5: Anonim 1923 Süs Dergisi Moda İllüstrasyon Çizimleri.....	21
Görsel 6: Pablo Picasso, Siesta, 1919, Oskar Reinhart Sanat Koleksiyonu.....	23
Görsel 7: Albrecht Dürer Sulu Boya Çalışması.....	24
Görsel 8: Gizem Vural, Dijital İllüstrasyon Çalışması.....	26
Görsel 9: Morhana Wallace, Kâğıt Kesme ile Deneysel İllüstrasyon.....	28
Görsel 10: Eski Mısır'da Papirüs Hasatı.....	29
Görsel 11: Kâğıdın yayılışı.....	30
Görsel 12: Jian Zhi, basit simetrik biçimlerin tekrarına dayanan el sanatı görseli.....	34
Görsel 13: İç Kapakta Manzara Tasvirli Kat'ı.....	35
Görsel 14: İstanbullu Sena Runa ya ait telkari.....	37
Görsel 15: Robert J. Lang'ın origamik eserleri.....	38
Görsel 16: Ingrid Siliakus'un Krigami Çalışması.....	39
Görsel 17: Benjamin Lacombe pop- up Kitap Tasarım.....	40
Görsel 18: Ekio Ojala ve İllüstrasyon Tasarımları.....	42
Görsel 19: Ekio Ojala ve İllüstrasyon Tasarımları.....	43
Görsel 20: Louis Vitton aksesuarlarını sergilenmesi için oluşturulmuş bir kağıt takım elbise.....	44
Görsel 21: Louis Vitton aksesuarlarının sergilendiği kağıt takım elbise.....	45
Görsel 22: Bianca'nın katmanlı kağıt kesim stilini tipografiyle birleştiren kişisel bir sanat eseri.....	46
Görsel 23: OPSM Gözlükçüleri için yaratılan bir dizi eserin parçası. Jacob Ring'in fotoğrafı.....	47
Görsel 24: Margaret Scrinkl ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları.....	48
Görsel 25: Margaret Scrinkl ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları.....	48
Görsel 26: Noe Arata ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları.....	49
Görsel 27: Noe Arata ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları.....	50
Görsel 28: Sanatçı Elise'ye ait katmanlı kompozisyon çalışması.....	51
Görsel 29: Malin Koort ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları.....	52
Görsel 30: Malin Koort ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları.....	53
Görsel 31: Helen Friel Kağıt Katman ile Ürün tanıtım İllüstrasyonu.....	54
Görsel 32: Ciara Phelan ve İllüstrasyon Tasarımı.....	55
Görsel 33: iPad Tasarım Kılavuzu'nun kapağı için bir illüstrasyon.....	57
Görsel 34: Kağıt Katman İle Portre Katmanlandırma İşlemi.....	58
Görsel 35: Renkli Canson Kâğıtları.....	59
Görsel 36: İllüstrasyon Çalışması İçin Kesilen Canson Kağıtlar.....	61
Görsel 37: Osmanlı Padişahlarından I. Abdülhamid ve Osman Gazi Eskizi.....	62
Görsel 38: Osmanlı Padişahlarından Yavuz Sultan Selim ve II. Beyazid Eskizi.....	63
Görsel 39: Osmanlı Padişahlarından III.Selim ve IV. Murat Eskizi.....	63
Görsel 40: Eskizlerin Procreate Uygulamasında Dijital Layer Çizimleri.....	64
Görsel 41: Padişah III.Selim Katman Planı.....	65
Görsel 42: Kağıt katman Parçaları.....	67
Görsel 43: III. Selim Katman Birleştirme.....	68
Görsel 44: Osmanlı Padişahlarından Osman Gazi.....	70
Görsel 45: Osmanlı Padişahlarından II. Beyazid.....	71
Görsel 46: Osmanlı Padişahlarından Yavuz Sultan Selim.....	72

Görsel 47: Osmanlı Padişahlarından IV. Mehmet	73
Görsel 48: Osmanlı Padişahlarından I. Abdulhamid	74
Görsel 49: Osmanlı Padişahlarından III.Selim	75

BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Çalışma kapsamının illüstrasyon sanatında kullanılan geleneksel yöntemlerin modernize edilmesi ve yeniden illüstrasyon sanatı içerisinde kağıt kesme sanatı kullanılarak yerini alması, kağıt kesme sanatı ve yapılan illüstrasyonların yapım aşamasında kullanılan malzemeler, olası problemler ve teknik detaylara yer vermeyi amaçlamaktadır.

1.1.1. Alt Problemler

Bu araştırma aşağıdaki alt problemlere yanıt arayacaktır.

İllüstrasyonun tarihsel sürecinde kullanılan deneysel teknikler nelerdir ve günümüzde kadar hangi malzemeler kullanılmıştır?

Kağıdın illüstrasyon sanatındaki yeri ve kağıt kesme sanatında kağıdın deneysel kullanımını nasıldır?

Kâğıt keserek yapılan illüstrasyonun tarihsel sürecinde yapım aşamasında kullanılan malzemeler arasında yapılan eserler ve bu yöntem içerisinde dikkat edilmesi gereken noktalar nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

İnsanlığın varoluş yolculuğunun ilk çağlarına dayanan iletişim, insanlar arasında etkileşimi sağlamak, bilgi alışverişi yapmak ve temel ihtiyaçların karşılanması için kullanılan bir araçtır. Bu iletişimde ilk kullanılan aracın dil olduğunu düşünebiliriz ancak dil, görsel iletişimden sonra medeniyetlerin ilerleyişi ve gelişmesi ile ortaya çıkan bir iletişim türüdür.

İletişim amacı ile kullanılan ve mağara duvarlarında başlayan bu görsel iletişim serüveninde, insanlığın ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik birçok figürü, hayvan avlama yöntemlerini ve nesilden nesile aktarılacak yaşamın püf noktaları bulmak mümkündür. Bu yolculukta zamanla ortaya çıkan sanatlardan biri olan illüstrasyon sanatıdır. İllüstrasyon, mağaralardaki bu görsel iletişimle aynı amaç için çizilmekle birlikte farklı yöntem ve

teknikler kullanılarak günümüze gelmiş halidir. İllüstrasyon sanatı kendisini geleneksel ve modern yöntemlerle birlikte, sanatçıların ortaya koymuş olduğu eserlerle ile geçmişten günümüze tüm insanlık gelişiminde çağının gerekliliklerine göre evrilen bir sanat dalıdır.

Evrilmede, günümüzde dijitalleşen dünya ile ortaya çıkan illüstrasyon eserlerinin aksine geçmişte kullanılan geleneksel yöntemlerden kağıt yararlanarak harmanlanan ve günümüzde modernize edilerek kullanılan sanat eserlerini görmekteyiz. Yeni nesil geleneksel yöntemde kağıt kesme sanatı ile yapılan illüstrasyon çalışmalarının ortaya çıkışını görmekteyiz. Bu araştırmayla geçmişte kullanılan kağıt sanatının günümüz illüstrasyon sanatına modernize edilerek ortaya çıkışını sürecini inceleyerek, bu tekniği kullanmakta olan sanatçıların sanat eserlerini gözlemleyerek kağıt kesme sanatı ile deneysel illüstrasyon çalışması yapılacak olup, yapılan çalışmaların yapım aşamasında ne tür aşamalardan geçtiği ile ilgili kapsamlı bilgiler vererek literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

1.3.Araştırma Modeli

Çalışmada nitel araştırma tekniği kullanılarak, araştırma kapsamında illüstrasyon sanatı ve kağıt kesme sanatı ile yapılan çalışmaların başlangıçtan günümüze değin ele alınmıştır. Çalışma, eser incelemeleri yapılarak ve örnek illüstrasyon çalışmaları tamamlanmıştır.

1.4. Varsayımlar (Sayıtlar)

Deneysel araştırmada kullanılan kaynaklar evrensel kaynaklardan yararlanılarak bir araya getirilmiş olup çalışmada yer verilen bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Kağıt kesme sanatı ile alakalı yapılan kapsamlı araştırma sonucunda çalışma; kağıt kesme sanatı ile illüstrasyon tekniği, teknikte kullanılan yöntemler, ortaya çıkan olası problemler, tekniği kullanan sanatçıların ortaya çıkartmış olduğu eserler ve araştırmalar sonucunda yapılan deneysel illüstrasyon çalışması ile sınırlıdır.

1.6. Evren ve Örneklem

Araştırma evreninde, illüstrasyon sanatında kullanılan yöntemlerden kağıt kesme sanatı, örneklemde ise kağıt kesme sanatı ile çalışma yapmakta olan Ekio Ojala, Kyle Bean, Bianca Chang, Margaret Scrinkl, Noe Arata, Elise, Malin Koort, Helen Friel, Ciara Phelan ve Owen Glidersleeve adlı sanatçıların eser incelemeleri yapılmış olup kağıt kesme sanatı ile örnek çalışma yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM – KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İllüstrasyon Sanatı

2.2. İllüstrasyon Kavramı

Atan'a Göre, Görsel anlatım dili olarak kullanılan illüstrasyon, genellikle kitap içi resimlemeleri olarak kullanılmakla birlikte, günümüzde herhangi bir olay esnasında herhangi bir görüntü kaydedicisinin olmadığı ortamda, görgü şahitlerinden alınan bilgiler doğrultusunda yapılan görselleşmelere de bu isimin verilmiş olduğu gözlenebilmektedir (Atan, 2013, s. 25).

İllüstrasyon sanatı; bir yazıyı metnin anlatımında az çizgi ile birçok şey anlatma sanatına verilen isimdir. Resim kadar eski bir tarihe sahip olmasına karşın kendini çocuk hikâye kitapları ile tanıtmış, 1700'lü senelerde çocuk hikâye kitapları ile altın çağını yaşamıştır. Şuan ki grafik ve baskı sanatları ile beraber anılsa da resim sanatının en önemli temsilcisidir. Kelime anlamı olarak ise; ‘‘Latince kökenli olmakla birlikte ‘‘lustrare’’ anlamında ‘‘anlaşılır kılmaktır’’ Bir ‘‘metin’’ veya konunun içinde bulunan ‘‘görsel varlıklara’’ verilen isimdir.’’ Asıl amacı bir düşünceyi daha etkili ve verimli şekilde açıklamak, bilgilendirmektir. Daha net olarak illüstrasyon eşlik ettiği gereç hakkında yorumlama ya da açıklamalar yaparken, bir hikâyeyi canlandırmak, garip tuhaf şeyleri canlandırmak ya da mesajın vurgusunu arttırmak için kullanılmaktadır (Jacoqueline, 1991, s. 10).

İllüstrasyon, slogan, başlık veya metin gibi öğeleri görsel olarak anlamlandıran ya da yorumlayan tüm unsurlara verilen genel bir terim olarak bilinmektedir. İllüstrasyonlar hazırlanırken, geleneksel çizim ve boyama malzemelerinin kullanılmasıyla beraber fotoğraf, kolaj ve bilgisayar tekniklerinden de kullanılmaktadır (Becer E. , 2015, s. 210).

Problem çözme, eğlendirme, güzelleştirme, şaşırtma, bilgilendirme, eğitme, hikâye anlatma gibi eylemlerle ilgili yaratıcı ve son derece kişisel yollarla mesajlar iletmesine olanak tanımaktadır. İllüstratör ile çizimlerin sadeleştirilmesi, hedef kitlenin mesajı daha

kısa sürede anlamasına ve yorum yapmasına sağlamaktadır. Bugün ayrıca yaygın olarak bir metin taşıyıcısı olarak kullanılmaktadır (<https://www.bluport.com.tr>, 2020).

2.2.1. İllüstrasyon Sanatının Tarihi Gelişimi

(Wigan, 2012)'a göre illüstrasyon sanatı şu şekildedir; “İllüstrasyonun gelişimi medeniyetin, yükselişin de aynasıdır. Fransa'daki Luscous Mağaraları'nın tavan ve duvarlarındaki resimler, ressamların günlük yaşamlarını anlatmaktadır (Şekil1). Mağaraların duvarlarına ve kayalarına yapılan çizimler ve resimler, insanların binlerce yıl önce düşüncelerini ve fikirlerini nasıl ifade ettiklerini göstermektedir. Duvarlara çizilen bu görseller duvarları süslemek amacı ile çizilmemiştir. Olaylara günümüz uygarlığı standartlarına göre bakacak olursak mağara resimlerinin illüstrasyon olduğunu söylemek mümkündür (Korkmaz, 2013).

Görsel 1: Lascaux Mağarası ve Altamira Mağarası

Yazı ve resim en geniş anlamıyla iletişim araçlarıdır. Harflerin 500 yıllık, resimlerin ise 10.000 yıllık tarihi vardır. Biri Mısır papirüslerinde, diğeri mağara resimlerinde ortaya çıkan bu iki iletişim aracı, bazen birbirinden ayrılan bazen de birleşen yollar boyunca gelişmiştir (Koçak, 1993).

Yazıyı mağara resimlerinden sonra keşfeden insanoğlu, kendini yeterince ifade edemediğinde resimsel görselleştirmeyi tercih etmiştir. Resimli çalışmanın ilk örneklerine M.Ö. 1900'lerde rastlanılmaktadır. İllüstrasyonlar çalışmalarından 'Ramessum Papyrus' ve 'The Egypt Books of the Dead' bilinen en eski el yazısıyla yazılmış kitaplar bilinmektedir (Keş, 2001).

1850'ler de Sanayi Devrimi, 1860'lar Altın Çağ ve 1880'ler Arts and Crafts sanatı ile birlikte profesyonelleştiği dönemlerdir. 1890'lar Art Nouveau, 1890'lar Afiş Sanatı, 1898'ler

İllüstrasyon Members Clup, geniş kitlelere hitap eden sanat eserleri üreten devrim niteliğinde dönemlerdi. Arts and Crafts akımından sonra ortaya çıkan diğer sanat akımları sayesinde illüstrasyon, bireyler tarafından çeşitli üsluplarda yorumlanmış, çağdaş ve etkili bir araç olarak varlığını sürdürmüştür (Wigan, 2012, s. 277-281).

2.1.2. Türkiye’de İllüstrasyon Sanatı

Türkiye’de resimleme tarihi İslamiyet ile başlamış, saltanat dönemi porteleri, minyatür ve hat efektli gelişmiş, Cumhuriyet’in ilanı ile teknik daha da gelişerek bugünkü halini almıştır (Polat, 2016).

Türkiye’de illüstrasyonun öncüsü şüphesiz İhap Hulusi Görey’dir. 1929’da İstanbul’da ilk atölyesini kuran İhap Hulusi, Atatürk için Türk alfabesinin kapağını tasarlamıştır. Ziraat Bankası, İş Bankası, Yapı ve Kredi, Garanti, Sümerbank, Emlak Kredi, Türk Ticaret Bankası, Maliye Bakanlığı, Türk Hava Kurumu, Kızılay, Yeşilay, TARİŞ, Zirai Donatım Kurumu ve birçok özel kuruluş için dönemin illüstrasyon çalışmalarını yapmıştır (Morsümbül, 2020).

İllüstrasyonun Batı’ya göre gelişmemiş olması tipo baskının ülkemize yaklaşık 300 yıl geç gelmesinden başka sebeplerden kaynaklanmaktadır. Bunlardan en önemlisi sosyoekonomik faktördür. Sanat üslubundaki sosyo-politik, sosyolojik, felsefi ve dini farklılıklar bile önemini yitirmiştir, ancak ülkeler arasındaki farklılıklar hala ulusların düzeyine ve refahına bağlıdır. Gelişmekte olan ülkelerde, finansal kısıtlamalar ve sınırlı sayıda kişi ve kuruluş özgün eserleri değerlendirebilmelerinin illüstrasyonların yaygın olmamasının nedeni olduğu düşünülmektedir (Canko, 1992).

Görsel 2: İhap Hulusi Görey'in çalışmaları

Dijital çağın taleplerini karşılayan illüstrasyonlar, teknoloji ile birlikte sürekli gelişiyor. Dijital baskı, ürünlerin daha hızlı ve daha az kusurla üretilmesini kolaylaştırdı. Çizerler sadece mevcut tekniklerle değil, bilgisayar programlarının getirdiği yeni tekniklerle de daha özgür ve yaratıcı bir ortam kazandılar. İllüstrasyon gelişimi teknoloji ile paralel olarak gerçekleşir (Polat, 2016).

2.3. İllüstrasyon Türleri ve Kullanım Alanları

Grafik tasarım ürünü olarak kullanılan illüstrasyonların afiş tasarımında sıkça kullanılmasında, illüstrasyonun problem çözümede, süsleme, yorumlama, bilgilendirme, esinlendirme, eğitime, izah etme, teşvik etme, büyüleme, bezeme ve son derece kişisel yollarla içeriğin görselleştirilerek net bir biçimde iletmesinden dolayı kullanıldığı söylenebilir.

Her mesajı en anlaşılır şekilde anlamamıza yardımcı olan resim türü olan illüstrasyon, hayatın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda havaalanları,

alışveriş merkezleri, tıp literatürü, mimarlık, moda yayınları, kitap kapakları ve afişleri, reklam ve fotoğraf, turizm yayınları vb. birçok tanımın olması illüstrasyonun aslında geniş bir yelpazeye sahip olduğunu göstermektedir (Atan, 2013, s. 26).

2.3.1. Basım – Yayın İllüstrasyonları

Yayınlarda illüstrasyonlar; gazete, dergi, kitap, ansiklopedi maddesi, haber, hikâye, roman, şiir ve beyanatlara eşlik eder. Yayıncılık sektöründe çalışan bir illüstratör, çalıştığı metnin içeriği hakkında bilgi ve fikir sahibi olmalı ve metnin mesajını ve duygusunu resmin diline çevirebilmelidir. Siyah beyaz illüstrasyon tekniği gazete illüstrasyonlarında yaygın olarak kullanılmaktadır. Basım illüstrasyonları alanında çocuk kitapları, illüstrasyonun bir sanat biçimi olarak en özgür uygulama alanıdır (MEB, 2015, s. 4).

Görsel 3: Sait Maden Kitap Kapak Tasarım İllüstrasyonu

2.3.2. Reklam – Teknik İllüstrasyonları

Günümüz teknolojileri ile bilgiye ulaşım oldukça kolay hale gelmiştir. Dijital teknolojiler ile üretilen reklam illüstrasyonları ürün veya hizmeti satmayı, hedef kitlenin ilgisini çekmeyi amaçlamıştır. Dijital illüstrasyon ile 2B ve 3B yazılımlar ile fotoğrafın vereceği sonuçlardan çok daha etkili sonuçlar, detaylar eklemek mümkün olmuştur. Dijital illüstrasyonun verdiği sınırsız imkânlar ile birlikte oluşturulan reklam illüstrasyonlarının etkisi artmış, tekrar düzenleme, farklı alternatifler oluşturma imkânı doğmuştur. Oyun şirketleri, Sinema sektörü, ürettikleri reklam illüstrasyonları ile sundukları hizmetleri,

ürünleri en etkili şekilde hedef kitleye aktarmayı başarmıştır. Dijital illüstrasyon, ürün reklamlarının yanı sıra ürün kapaklarında da yer alabilmektedir (Vurdem, 2021, s. 26).

Görsel 4: Henri de Toulouse-Lautrec poster tasarım illüstrasyonları

2.3.3. Bilimsel İllüstrasyonlar

Botanik, tıp, zooloji, mekanik, jeoloji ve diğer ana dallar için yol gösterici ve yol gösterici bir öneme sahiptir. Açıklama amaçlı detaylı çizimler bu grupta toplanabilir. İllustrator; amacı sadece kamera değil, gerçekçilik duygusundan taviz vermeden gerektiğinde abartı ile konu içindeki daha önemli şeyleri vurgulamaktır (Becer E. , 2015, s. 211).

2.3.4. Moda İllüstrasyonları

Giyisiler, farklı unsurlarla sanatsal olarak yorumlanmıştır. Amaç, kıyafetlerin izleyiciye çekici görünmesini sağlayan bir sunum şekli yapmaktır. Moda'ya uygun olarak tasarlanıp üretilen kıyafetlerin giyilmesine kadar olan adımlardan biri olan moda illüstrasyonları da moda tasarımcılarının elinden çıkmaktadır (Kürşad, 2008, s. 49).

Görsel 5: Anonim 1923 Süs Dergisi Moda İllüstrasyon Çizimleri

Moda tasarımı ve illüstrasyon iç içedir. İllüstrasyonlar, modaya kendi kimliğini vererek farklılaşma ve iletişim yaratır. Aslında illüstrasyon, sanal ya da gerçek, tüm iletişim biçimlerinin ve biçimlerinin bir bileşeni haline geldi. İllüstrasyon kelimesi olmadan moda hakkında konuşamazsınız. İllüstrasyonun moda üzerindeki en büyük etkisi markalaşmadaki kimliktir. Moda ve illüstrasyon iç içe geçmiştir ve gelişmeye devam etmektedir (Ekşioğlu U. D., 2017, s. 68).

2.3.5. Fantastik İllüstrasyonlar

Fantastik illüstrasyonlar daha çok illüstratörün, kendine özgü dünyasının ürünüdür. Fantastik illüstrasyonların temaları mitolojik olaylar, şiir ve masallardır. Fantastik çizimler genellikle gerçeküstü olaylara dayanır. Fantastik illüstrasyon, Sürrealist akımı anımsatması dışında bir "akım" değildir. Dergi ve makalelerde sıklıkla yer alan çocuk masal kitaplarında görülmektedir (Kürşad, 2008, s. 50).

2.4. İllüstrasyon Sanatında Kullanılan Malzemeler ve Teknikler

(Yurtkulu Yılmaz, s. 83) İllüstrasyon sanatında farklı yorumlarla yayın dünyasında konularının çeşitlenmesi ve kimi tabuların yıkılması illüstrasyon-da farklı yorumları ve ifadeleri mümkün kılmış, illüstratöre yeni ufuklar açmış, tasarımın ve deneyselliğin, hatta

sanatsal yaklaşımın işin içine girmesini sağlamış, illüstrasyonu bağımsızlaştırmayı büyük ölçüde artırmıştır. Teknolojik gelişmeler ve sonsuz teknik olanakla sınırları genişlerken, Yaklaşık elli yıldan bu yana disiplinler arası alışverişlerle zenginleşmiştir.

2000'li yıllardan itibaren tasarımcılar ve illüstratörler, geleneksel çizim tekniklerini dijital ortamdaki yeniliklerle birleştirmenin yeni yollarını aradılar. Dijital eğitilmiş tasarımcılar ve illüstratörler, çalışmalarını oluşturmak için kalemleri, fırçaları, mürekkepleri, boya, yazıcıları, tarayıcıları, kameraları ve dizüstü bilgisayarları aynı anda kullanarak geçmişin geleneklerini bugünün dijitaliyle birleştirmeye başlamışlardır. Çağdaş illüstrasyonda bu birleşimler birçok farklı yeni teknik ve çalışma alanları ortaya çıkmıştır. Kuralların çığnemesi ve baskının sınırlarının kalkmasıyla reklam, tasarım, editoryal, moda, grafik, müzik, televizyon ve web şirketleri ekranın olanaklarını benimseyerek daha emin adımlarla büyümeye başlayacak. İllüstratörlerin illüstrasyon dışındaki alanlara hâkim olmaları ve illüstrasyon yaratabilmeleri önemlidir. Gerçeklik ve temsil arasında bir denge kuran tasarımcılar, kâğıt ve ekranı aşan çeşitli işler yaratmaya başlıyor. Sınırların ortadan kalkmasıyla, tasarımcılar farklı malzeme ve tekniklere yönelmiştir (Ekşioğlu D. U., 2017).

2.4.1. Geleneksel İllüstrasyon Teknikleri

2.4.1.1. Karakalem Tekniği

Karakalem tekniği ile oluşturulan eserler tek renk olarak değerlendirilecektir. Geçmişten günümüze tüm sanatçılar karakalem tekniğini illüstrasyon oluşturmak için kullanmışlar ve çalışmalarında bu tekniği eskiz olarak kullanmışlardır. Geçmişte ve günümüzde birçok sanatçının kullandığı ve günümüzde de kullanılmaya devam eden kurşun karakalem ve kömür kalemi ile yapılan çalışmalar insanlarda merak uyandırmaktadır. Bu bilinen en eski, en ucuz ve en yaygın tekniktir (Acartürk, İllüstrasyonda Görsel Göstergelerin Anlatılması Ve Mesaj: Gürbüz Doğan Ekşioğlu, 2019, s. 33).

Görsel 6: Pablo Picasso, *Siesta*, 1919, Oskar Reinhart Sanat Koleksiyonu

2.4.1.2. Pastel Boya Tekniği

Pastel boyayı yüksek grenli, gramajı yüksek kağıtlara, sulu boya kağıdı, beyaz kağıt, arka plan kağıdı, karton ve mukavva işlemek için mümkündür. Boya kalemleri, renkleri katmanlama, ovalama, gasterpin ile pamuk yayma ve diğer teknikleri birleştirme imkânı sunmaktadır. Şeffaflık, dumanlı ve sisli efektler için kuru pastel kullanılmaktadır. Işık çakmalarının etkisi, güçlü ve enerjik etkisi olan teknikler için uygun bir yöntemdir. Kâğıt yapısına ek olarak, cila yüzeyinin yapısını da elde ederiz. Kuru pastel boyalar üst üste sürülemez, ancak yağlı pastellerde üst üste sürerek çalışmak mümkündür. 137 rengi boyanacak yüzeye parmakla dokunularak yapıştırılır. Bu şekilde, pastel boyada için cilalanmış gibi görünen bir yüzey elde edilmektedir (Kürşad, 2008, s. 136-137).

2.4.1.3. Mürekkeple Tarama Tekniği

Mürekkeple yapılan çizgi ve noktalama çalışmalarında çeşitli kalınlıklarda Rapido kalemler kullanılmaktadır. Rapido mürekkepleri, Rapido kalemleriyle yapılan araştırmalar içindir. Tarama ucu çalışmaları ise ucun mürekkebe batırılmasıyla yapılmaktadır. Metal

tarama ucu ile farklı kalınlıklarda çizgiler elde edilmektedir. Değişken kalınlıkta çizgiler elde etmek için tarama ucunu dikey ve yatay olarak kullanılmaktadır (2013, s. 14).

2.4.1.4. Sulu boya Tekniği

Krem yapısı bulunan sulu boya tüp halinde kutularda sert plakalar şeklinde satılmaktadır. Suluboya çalışmaları yapılırken kullanılan kağıtlar, suluboya kağıdı, beyaz resim kağıdı, açık renk fon kağıdı kullanılmaktadır. Fon boyamalarında büyük numaralı fırçalar geniş yüzeyler için kullanılmaktadır. Daha küçük numaralı fırçalar ise ince detaylarda ve kontur çizimlerinde kullanılmaktadır (Kürşad, 2008, s. 138).

15. yüzyılda Albrecht Dürer'e ait yapılmış artistik resimler ile suluboyaları dikkat çekmiştir. Hızlı çalışılabilir olması, az ve hafif malzemelerden oluşması, kolay taşınabiliyor olması sebebiyle bu tekniği başlangıçta topograflar, seyahatlere çıkan ressamlar tercih etmişlerdir. Böylelikle uzun bir geçmişe sahip olmasına rağmen suluboya, 18. yüzyıl Avrupa'sında ikinci sınıf bir malzeme olarak adlandırılmış ve kabul edilmiştir. Ancak, ilk defa bağımsız bir teknik olarak 19. yüzyılda İngiltere'de ortaya çıkmış ve geliştirilerek suluboyanın asıl yeri İngiltere olarak kabul edilmiştir (Paksoy, 2014, s. 69).

Görsel 7: Albrecht Dürer Sulu Boya Çalışması

2.4.1.5. Guaj Boya Tekniği

(Becer E. , 2015, s. 217) Guaj boya kapatıcı bir boya olmasına rağmen içerisindeki su miktarı artıkça sulu boya gibi saydamlaşmaktadırdır. İstenilen kıvam renk oluşturmak için guaj ya da tempera ile homojen bir kıvamda ayarlanması gerekmektedir.

Sulu boyadan bağımsız olarak guaj boya saydam olmayan bir yapıya sahiptir. Normal sulu boyalar kâğıdın lifleri arasında kaybolur, ancak guaj boyalar, yüzey üzerinde boya katmanı bırakır; mat bir biçimde kurur ve kapatıcılık özellikleri vardır. Tebeşir ya da diğer pigmentler ilave edilerek saydam olarak hazırlanmıştır. Çalışmalarda guaj boya renklerini açık tonlarını elde etmek için beyaz boya kullanılır. Kağıda boya sürülüp kuruduktan sonra renk tonları çok az değişir ve matlaşır.

Guaj boya su ile çalışılacağı için kağıt kalın olmalıdır. Kullanılacak olan fırçaların yumuşak ve uçlarının sivri olması gerekmektedir. Ayrıca palet, su kabı, boya deneme kâğıdı, boya kaşığı gerekmektedir (Meb, 2013, s. 5).

2.4.2. Dijital İllüstrasyon Tekniği

Dijital boyama, hızla büyüyen ve pek çok endüstride ve pek çok kişi tarafından- hem amatörler hem de profesyoneller- kullanılan modern, yaratıcı bir ortamdır. Uzaylılar, yaratıklar ve insanlardan robotlara, şehir manzaralarına ve doğal ortamlara, hava durumu etkileri ve çok daha fazlasına kadar çok çeşitli popüler konular çizilmektedir. Stiller, daha geleneksel bir izlenimci stil sunan hızlı boyamadan hassas, teknik ve genellikle zaman kazandıran teknikler sağlayabilen birçok özel fırçanın ayarlanmasına kadar değiştirilmektedir (Greenway, Clee, Perrins, Tilbury, & Lewis, 2009, s. 4-5).

Dijital izimler oluştururken tabletler en büyük yardımcılarından biridir. Kullanılan türlü sanatsal araç ve gereçler yardımı ile sanatçının elinden çıkmış gibi görsel etkiler katan yeni nesil tabletler illüstrasyon sanatlarının 21. Yüzyıldaki tuali haline dönüşmüştür (Polat, 2016).

Görsel 8: Gizem Vural, Dijital İllüstrasyon Çalışması

2.4.2.1. Vektörel Tabanlı İllüstrasyon

Vektörel tabanlı illüstrasyon programlarında nokta esaslı programlar kullanılmaktadır. Bu çalışmalarda geometrik form, simge, logo ve diğer tipografik çalışmalar yapılırken düzgün ve keskin kenarlı görüntüler elde edilir. Program bütün hareketleri nokta yerine, çizgi veya vektörler şeklinde depolamaktadır. FreeHand, Adobe İllustrator ve CorelDraw gibi programlar vektör tabanlı çalışmalarda kullanılan en yaygın programlar olarak bilinmektedir (Becer E. , 2015, s. 124).

2.4.2.2. Piksel Tabanlı İllüstrasyon

(Yanık, 2008, s. 172) Piksel tabanlı çalışmalar denildiğinde bilgisayarın hafızasında tutması gereken tek tek noktaların oluşan görüntüler olduğu bilinmelidir. Piksel tabanlı çalışmalara sadece piksel alt yapısı olan bir program tarafından müdahale edilebilmektedir.

Yumuşak ve resimsel etkiler için piksel tabanlı programlar kullanılmaktadır. Bu programlarda ortaya çıkan görüntüler "pixel" olarak tabir edilen noktacıklar oluşmaktadır. Noktacıklar bir araya geldiklerinde, bellek, parlaklık, renk gibi veriler oluşturmakta ve verilere sayısal özellik katmaktadır (Becer E. , 2015, s. 124).

2.4.3. Deneysel İllüstrasyon Teknikleri

Farklı teknikler bir araya getirilerek kullanılan resimlemeye ilişkin bir teknik olarak güç ve yapısal manada illüstrasyonlarda yaygın olarak kullanılan anlatıma ilişkin bir araçtır ve tüm çeşitlerde kolayca uygulanır (Tepecik, 2012).

El yapımı olarak genelleyebileceğimiz geleneksel teknikler, karakalem, akrilik, suluboya gibi geleneksel tekniklerin yanı sıra, kâğıt kesme, oyun hamuru ve deneysel malzeme kullanma gibi teknikleri de barındırmaktadır. Dokunulabilen illüstrasyonların, çevresel etkiler göz önüne alındığında bir auraya sahip olduğu görülmektedir. Ancak dijitalleştirip kâğıda fotoğraf olarak aktarıldığında orijinalin dışında aurasını kaybetmektedir.

2.4.3.1. Kolaj Tekniği

Kolaj resim tekniği, karton üzerine çeşitli yerlerden bir araya getirilerek oluşturulan, farklı kumaşlar yapıştırılan, kâğıt vb. materyalleri ile yapılanmaktadır. İllüstrasyonda da sıklıkla fazla kullanılmaktadır. Resim alanından gelen bu terim, eğlenmek amacı ile uygulanan ve 20. yy. kübist sanatçıların kullanmasıyla ortaya çıkan çalışma bir sanat tekniği olarak kabul görmüş ve yayılmıştır. Sonraları bu tekniği kendi düşünceleriyle aynı bulan dadaistler, fütüristler ve sürrealistler (gerçeküstücüler) de kullanmışlardır (Acartürk, 2019, s. 37).

2.4.3.2. Kâğıt kesme Tekniği

Hanya'ya göre; (Melighson, 2009, s. 8)Kağıt kesme, dünyanın dört bir yanındaki kültürlerde çeşitli biçimlerde uygulanan eski bir zanaattır. Bazı kültürlerde yalnızca beyaz ve siyah kağıtlar kullanılmaktadır; diğerlerinde renkli kağıtlar ve boyalar tercih edilmektedir.

Görsel 9: Morhana Wallace, Kâğıt Kesme ile Deneysel İllüstrasyon

3.1. Kâğıt ve Kâğıt Kesme Sanatı Tarihi

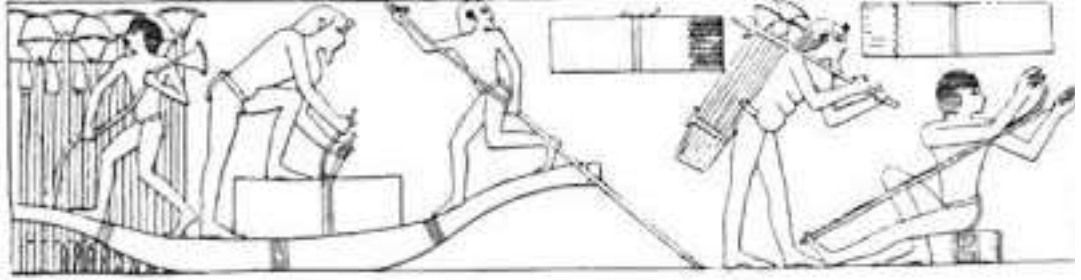
Kâğıt, lifler keçelettikten, konturlandıktan, su emilerek şiştikten ve filtrenin etkisiyle kesildikten sonra filtre üzerinde oluşan kâğıt kuruduktan sonra hidrojen bağı yoluyla bir miktar mukavemet kazanan pürüzsüz bir kâğıt tabakasıdır (Hüdaverd, 2004).

3.1.1. Kâğıt Nedir

Kâğıt, dilimizdeki kâğıt kelimesinin Türkçe kökenli olduğu ve Uygarca'daki kagat veya kagas sözcüklerinin evrilmeye uğramasıyla şuanaki hale dönüştüğü belirtilmektedir. Azeri dilinde kağız sözcüğü, sözcüğün değişim evresinde bir ara durumu göstermektedir (kagas – kağız- kâğıt). Kâğıt kelimesinin batı dillerinde karşılığı olan paper, papier, papel, paperi kelimelerinin ise papirüsten ortaya çıkmış olduğu bilinmektedir (Poşul & Görçelioğlu, 2004, s. 84).

Kâğıdın ilk şekli olarak kabul edebileceğimiz papirüs, İ.Ö. 3000 zamanlarda Eski Mısırlılar tarafından kullanılmıştır. Mısır'da Nil nehri boyunca yetişen papirüs bitkisinin

enli yaprakları örgü biçiminde bir araya getirilip ıslatıldıktan sonra, pürüzsüz bir yüzey ve kalınlığa ulaşana kadar dövülüyordu. Dövme işlemi sırasında eriyen reçine bir tutkal görevi görür, bu yöntemle birkaç metre uzunluğunda papirüs levhaları elde edilir (Becer E. , 2015, s. 151).

Görsel 10: Eski Mısır'da Papirüs Hasatı

Papirüsten sonra Antikçağ 'da en çok kullanılan yazı malzemesi, yün keçi ve dana derilerinden yapılan ve Eski Yunanlıların *Diptherai* dediği parşömen (pergament)'dir. Parşömen zamanla yaygınlaşmış ve Roma'ya Mallos'lu Krates tarafından getirilmiştir. Cicero zamanında çok kullanılır hale gelmiştir. İmparator Diocletianus zamanında papirüsün yerini almıştır (Yıldız, 2003, s. 24).

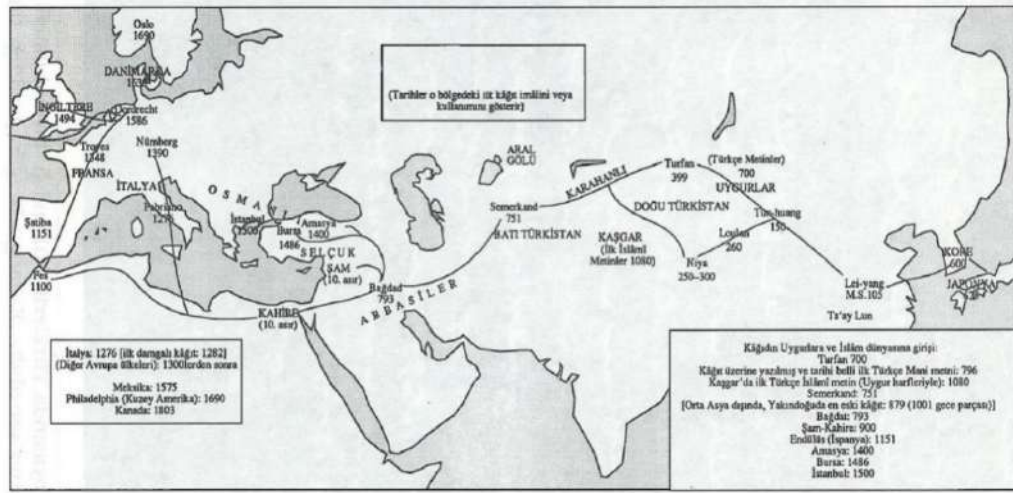
Her boyutta papirüs kâğıdı eski Mısır'da yapıldı. Ayrıca 40 metre uzunluğa kadar papirüs kâğıt ruloları da üretildi. Papirüs metni koyu mürekkeple, bölüm başlıkları, paragraflar ve kırmızı mürekkeple noktalama işaretleri yazılmıştır. Mısır'da metinler, imparatorluk döneminin ortalarına kadar (M.Ö. 2065-1585) dikey levhalar halinde yazılırdı. Yeni Krallık'tan (MÖ 1580-1085) başlayarak sütunlar yatay olarak yazılmaya başlanmıştır (Yıldız, 2000, s. 22).

Bugünkü anlamıyla ilk kâğıt, İsa'dan 200 yıl önce Çin'de görülmüştür. Keten ve pamuk ıslatılarak önce hamur haline getirilir, sonra özel bir havanda dövülerek keçe tabakaları arasına yayılarak kâğıt elde edilmektedir (Gönenç, s. 60).

3.1.2. Kâğıdın icadı

İletişimin en önemli aşamalarından biri kâğıdın ortaya çıkışı olmuştur. Bilindiği gibi basının başlıca ham maddesi kâğıttır. Kâğıt, düşüncelerin yazıya dökülmesiyle başlayan medeniyetler için önemli bir unsurdu (Gönenç, İletişimin Tarihi, s. 59).

Kâğıt Çin'de İ.Ö.3.000'lerden beri bilinmekteydi. İ.S. 105 yılında Çin'de LeiYang'dakiHo'ti sarayında muhafız alayına mensup bir sanatkâr olan Ts'ai Lun (-50- 118) tarafından bulunan ve Han Hanedanı'ndan İmparator Ho-Ti'ye sunulan kâğıdın kaynağı suda ıslatılarak yumuşatılan keten paçavraları ile dut ağacının "Broussonetiapapyrifera" kabuğu idi. Ts'ai Lun, elde ettiği nemli kâğıt tabakalarını kurutmak ve aynı zamanda ağartmak amacıyla uzun süre güneş altında tutmuştu. Gerçekte kâğıt, Ts'aiLun'dançok önce Çin'de biliniyordu. İ.Ö. 2 / 1. Yüzyılda Çin'de kâğıdın bilindiğine ilişkin kâğıt kanıtlar bulunmuştur (Tez, 2021, s. 37).

Görsel 11: Kâğıdın yayılışı.

Çin'in orta kesimlerindeki Shaanxi eyaletinde 1978 yılında yapılan arkeolojik kazılarda üç parça kağıt bulundu ve bu kağıt parçalarının tarihi MÖ 73-49 yıllarına kadar uzandığı bilinmektedir. Bu keşiften yola çıkarak kağıdın icadının Bab Hun hanedanına ait olduğuna inanılmaktadır. Bugün Bab dünyasında kağıdın icadı hakkında kabul edilen görüş, Kağıdın Çin'de keşfedildiği görüşünden çok, bu keşfin M.Ö. 2. yüzyılda Bab Hunlar tarafından yapıldığı yönündedir (Eroğlu & Usta, 2004, s. 5).

Çin'in orta kesimlerindeki Shaanxi eyaletinde 1978 yılında yapılan arkeolojik kazılarda üç parça kağıt bulundu ve bu kağıt parçalarının tarihi MÖ 73-49 yıllarına kadar uzandığı bilinmektedir. Bu keşiften yola çıkarak kağıdın icadının Bab Hun hanedanına ait olduğuna inanılmaktadır. Bugün Bab dünyasında kağıdın icadı hakkında kabul edilen görüş, Kağıdın Çin'de keşfedildiği görüşünden çok, bu keşfin M.Ö. 2. yüzyılda Bab Hunlar tarafından yapıldığı yönündedir (Eroğlu & Usta, 2004, s. 5).

3.1.3. Kâğıt Yapısal Özellikleri ve Çeşitleri

Baskı sistemlerinde basılan görüntünün aslı gibi basılabilmesi için kağıdın basılabilir olması gerekir. Kağıdın basılabilirliği; beyazlık, parlaklık, yüzey pürüzlülüğü, benekler, opaklık ve boyut, ağırlık, kalınlık, hacim ve yoğunluk özellikleridir (Erbaş, Özcan, Gökmen, & Ocak, 2019, s. 267).

El yapımı kağıtta lifler, hamur akış yönünde alınarak soldan sağa veya önden arkaya sallanarak dizilir. Bu işlem kağıt kalitesi açısından oldukça önemlidir. Hatalı satırlara sahip bir makale, özellikle test aşamasında ve çalışma sunum için düzenlendikten sonra teknik hatalara neden olacaktır (Güven, Kaplıanoğlu, & Yangöz, 2012, s. 52).

Kağıdın su yolu, kağıdın basılması, kırılması ve yapıştırılması ile doğrudan ilgilidir. Su kullanılarak yapılan ofset baskıda problem yaşamamak için kağıt su yüzeyi baskı kabına paralel yerleştirilmelidir. Ciltleme sırasında kağıdın damar yönü kitabın arka sırt kısmına paralel olmalıdır (Kınık, 2005, s. 43).

Kağıt doğal yöntemlerle üretildiğinde ahşaptan yapılmış bir üründür ve çok değerlidir. Örneğin, bir kitap baskı işinde kağıt, baskı bütçesinin önemli bir parçasıdır. Kağıtlar, yüzey dokularına göre genellikle mat, parlak, yarı mat olarak sınıflandırılan, bazıları marka isimleri taşıyan özel terimler altında pazarlanmaktadır. Diğer bir sınıflandırma yöntemi ise kağıt ağırlığı, genel amaç ve gramerdir. Ayrıca kağıt, üretim adımlarında tekdüze olan oranlara göre birinci hamur, ikinci hamur ve üçüncü hamur olarak sınıflandırılır (Uçar, 2014, s. 176-177).

Birinci hamur kağıt : 57 x 82 cm, 68 x 100, 70 x 100 cm.

İkinci hamur kâğıt : 57 x 82 cm, 68 x 100 cm.

Üçüncü hamur kağıt : 57 x 82 cm, 68 x 100 cm.

Kuşe kâğıt : 57 x 82 cm, 70 x 00 cm.

Bristol ve kromolüks karton : 70 x 100 cm.

Pelur kağıt : 59 x 92 cm.

Çıkartma kâğıt : 50 x 70 cm.

Dosya, fotokopi, tebrik, zarf, davetiye gibi gündelik kullanıma yönelik olarak üretilen kâğıt boyutlarında uluslararası standartlar geçerlidir. Bunlar A, B ve C standartlarıdır. Örneğin, mektup kâğıtları ve fotokopi kâğıtları A4 standartlarındadır (21 x 29.7 cm). A standardı, alanı 1 m² olarak hesaplanan ve A0 şeklinde isimlendirilen dikdörtgen bir formattan türetilmiştir. Bu standart, bölünmüş kâğıt tabakaları için geçerlidir. B standardı ise ayrılmamış kalıplar için kullanılır. C standardı ise boyut açısından A ile B'nin arasında yer alır. Zarflarda C standardına uygundur. Antetli kâğıt A4, zarflar türünde göre C4, C5, C5/6 ya da C6 üretilir (Becer E. , İletişim ve Grafik Tasarım, 2015, s. 159-160).

3.1.4 Çin'de Kâğıt Kesme Sanatı

Çin kağıt kesimi olarak tanımlamak için kullandığım iki yaygın kağıt kesme uygulaması kullanılmaktadır: Doğum günleri, düğünler ve diğer özel kutlamalar için sembolizmin uygun kullanımı ile dekorasyon için. durumlar; ve dini inançlar için ayinlerde bir adak olarak. Bu kağıt kesimleri, nesilden nesile aktarılan ve aktarılan sabit geleneksel desenlerle tarihsel olarak tasarlanmıştır (Fey, 2011, s. 13).

Oldukça eski ve köklü bir gelenek olan kağıt kesme (Jian zhi), Çinlilerin kağıdı icat etmesine (MS 105) değin uzanmaktadır. Jian zhi, kırmızı kâğıttan, genellikle de simetrik motifler kesilerek yapılan, dekoratif amaçlı kullanılan bir kâğıt kesme sanatıdır. Bu yöntemin bütün uzak doğuya yayılması yaklaşık 500 yıl sürmüştür. Budist rahipler tarafından Japonların da bilgisine sunulan bu el işçiliği, Japonya'da Edo Dönemi'nde (1615-1868) bir sanat haline dönüşmüştür. Ailelerin simge olarak kullandığı bu dairesel formlu simetrik biçimlere mon ya da kamon denilmektedir (Dağ, 2012).

Başlangıçta, bu kağıt yalnızca imparatorluk mahkemelerinin koruması altındaydı, ancak zamanla üretimi Çin'in daha geniş nüfusuna yayıldı. Materyal ağırlıklı olarak mektup yazmak ve kutsal metinleri yazıya dökmek için kullanılıyordu, ancak aynı zamanda eğlence amaçlı yaratıcı bir araç olarak büyük bir potansiyele sahipti. Çinliler, festivaller ve diğer kutlamalar için süslemeler yapmak için kağıt kullandıklarında, kağıt kesme ilk kez bu sıralarda ortaya çıktı (Gildersleeve O. , 2014, s. 7).

Geleneksel Çin kağıt kesme sanatının iki yaygın uygulama şekli vardır. Bunlardan ilki; yılbaşı, doğum günleri, düğünler ve diğer özel günler için özel dekoratif konfigürasyonlarda sembolik şekiller sunmak; Dini inanç ve ritüellerde süsleme olarak kullanılır. Bu uygulamalar tarihsel olarak nesilden nesile aktarılan ve takip edilen sabit geleneksel kalıplarla tasarlanmıştır (Dinç, 2022, s. 796).

Kağıt kesme sanatı, Çin'de geleneksel olarak kadınların egemen olduğu profesyonel dal olarak görülüyor. Bu sanat, ustadan çırağa, nesilden nesile aktarılan bir değer olarak görülmektedir. Bu sanat dalını bir zanaat olarak gören ve kadınların bu zanaatlarda daha başarılı olduğunu ve olması gerektiğini savunan kağıt kesme, deyim yerindeyse bir kadın sanatı haline gelir. Böylece sanat, teknik ve konu olarak deneyimli kadından genç kıza aktarılmıştır (2011, s. 13).

1990'lara gelindiğinde, dijital medyadaki ilerlemeler ve internetin doğuşu ile, kâğıt bir iletişim aracı olarak biraz gereksiz hale geldi. e-postalar büyük ölçüde yazılı mektuplardan alındı, basılı gazetelerin yerini çevrimiçi sürümleri almaya başladı ve reklamlar dijital çözümlere çok daha fazla odaklandı.

Ancak son yıllarda, el işçiliği resimlerinde bir şekilde yeniden canlanma oldu. İnsanlar temiz ve cilalı vektör stillerini silkmeye başladılar ve bir kez daha el işi illüstrasyonun kusurlarını kucakladılar. Bu da sanatçıların materyalleri ile daha kişisel bir ilişki geliştirmesine yol açtı ve kâğıdın etkileyici bir araç olarak çok yönlülüğü nedeniyle, yine bu yaratıcı Rönesans'ın merkezinde bulundu.

Görsel 12: Jian Zhi, basit simetrik biçimlerin tekrarına dayanan el sanatı görseli

Ancak geçmişin kâğıt kesiminden farklı olarak, bu yeni dalga dijital medyayla birlikte arttı ve bu nedenle ikisi birbirine sıkı sıkıya bağlı. Büyük ölçüde, kâğıt el sanatının bugün kullanım şekli, görüntü fotoğraflandıktan sonra büyük ölçüde dijital, manipülasyona dayanmaktadır (Gidersleeve, 2014).

3.1.5. Türkiye’de Kâğıt Kesme (Kat-ı) Sanatı

“Katı”: Bir kâğıt veya deri parçası üzerine kalemtıraşla yazı veya şekiller kesilerek oyulan veya çıkarılan kısım başka bir kâğıt, deri veya cam üzerine yapıştırılarak vücuda giyilen eser. Bu şekil kesilip çıkarıldığı vakit içleri boş kalan kâğıt kısmına dişi ve çıkan yazı ve şekle de erkek denir ki bu erkek veya dişi şekiller ayrı ayrı bir satha yapıştırılarak muhtelif iki levha vücuda getirilebilir. Deriden yapılan katı’ işleri de vardır. Gerek deri ve gerek kâğıttan yapılan işlere mukatta denildiği gibi bunu yapanlara müfred olarak katta’ (kesmeci) ve cemi olarak kattaan denir (Arseven, 1983, s. 980).

Görsel 13: İç Kapakta Manzara Tasvirli Kat'ı

11.yüzyılda Anadolu'da bu betimleme sanatı, gölge oyununda kullanılan imgelerin üretilmesi biçiminde kullanılmaya başlamıştır. Karagöz oyunu, Hint gölge oyunu WayangKulit'den önemli etkiler taşımakla birlikte, Anadolu'nun kendine özgü çok katmanlı yapısı içerisinde özgün bir imgeselliğe ulaşmıştır diyebiliriz. Yine de materyal olarak kâğıt yerine hayvan derisi kullanan WayangKulit ve Karagöz oyunu bu yazının konusunun dışında kalmaktadır. Avrupa'da ise kâğıda görece olarak daha geç ulaşıldığından hemen hemen Gutenberg'in matbaayı icat ettiği 15.yüzyıl ortalarına kadar kâğıdın bu biçimde kullanımına rastlanmamaktadır. Uzunca bir süre Avrupalılar kâğıdı Osmanlılar ya da Mısırlılardan aldıklarından, kâğıt oldukça pahalı ve değerli bir materyaldi. Belki de bu nedenle kâğıt kesme sanatının yaygınlaşması doğuya göre daha geç dönemlere rastlamaktadır (Dağ, 2012).

Hanedan savaşları ve Tang hanedanındaki değişimler nedeniyle kağıt kesme tekniği güneye kaydı ve koyu renkler kullanılarak temalara yeni temalar eklenmiştir. Çinliler tekniğe Jian Zhi ismini vermişlerdir. Zamanla çoğalan teknik diğer ülkeler tarafından da uyarlanmış ve Almanya'da 'Scherenschnitte', Ukrayna ve Polonya gibi ülkelerde 'Wycinanki' (veechin-non-key), Japonya'nın Edo Döneminde 'monkiri' Osmanlı döneminde 'Katı' adını almıştır. Katolik kilisesinin yüzyıllarca yasaklamaya çalışacağı kadar güçlü bir meta olmasına rağmen, Müslümanların Yahudilerle ticaretini

sürdürebilmeleri için çok erken bir endüstri olarak ortaya çıkmış, bu şekilde kağıda erişim sağlanmış ve Türkler bir şekilde ticaretini gerçekleştirmiştir (Aytekin, 2021, s. 70).

Bu, zemini kesmek anlamına gelir. Türk sanatında kağıt ve deri üzerine yazılar, desenler ve formlar işlenmiştir. Bu iş için kaatia veya mukatta; Sanatçı Kat`i, kat`ı ve kat`a olarak da bilinir. Türk sanatında ağırlıklı olarak kitap kapaklarında, tezhipli yazmalarda, bordürlerde görülür. Geleneksel Türk Sanatları alanında Kat`ı alanında pek çok eser üretilmiştir (Çelibaş, 2019, s. 52).

Müslüman ülkelerde kağıt yapım teknikleri yaygınlaşmaya başlayınca üretimdeki çeşitlilik de arttı. Bağdat, dünyanın ilk kağıt üretim merkezi haline geldi ve MS 794'ten itibaren burada fabrikalar inşa edildi. 11. yüzyılda Türkler tarafından kağıt kesme ile ilgili bir zanaat altyapısı oluşturulmuştur. Karagöz-Hacivat gibi gölge oyunları için kağıt ürünler yapılmıştır. Bundan sonra oyma sanatı gelişti ve 16. yüzyılda bir kağıt oymacılar derneği bile kuruldu (Heyenga, Ryan, & Avella , 2011, s. 10).

3.1.6. Kâğıt Kesme Sanatı Çeşitleri

Günümüzde kağıt kesme sanatının birden fazla farklı türleri ortaya çıkmıştır. Origami, pop-up, kirigami (kâğıt kesme sanatı), telkâri, pop-up gibi kağıt kesme sanatı çalışmalarına örnek verilebilir. Çağdaş origami olarak da adlandırabileceğimiz bu sanat, kağıt kesme sanatı türlerinde yapıştırma ve kesme serbest bırakılmıştır (Tuğrul & Kavici, 2002, s. 3).

3.1.6.1. Kâğıt Oyma (Kat-ı Sanatı) Sanatı

Katı sanatının ilk örneklerine 15. yüzyılda ortaya çıktığı görülmektedir. Bir kıvrımı veya bloğu 'kesmek' anlamına gelir. Malzemelerin kullanımında farklılıklar olsa da bir yazı, desen ya da şeklin kesilip kağıt ya da deri üzerine yapıştırılmasıyla oluşturulan dekoratif sanat eseri olarak açıklanabilir. 16. yüzyılda bir kağıt heykeltıraşlar derneği kuruldu ve 1582'de bu eserler bahçeleri, kaleleri, minyatürleri süsledi. Gölge oyununda kullanılan kesme tekniği ile yapılan kuklaların tasarımına da ilham kaynağı olmuştur (Aytekin, 2021, s. 70).

Osmanlı topraklarına gelen batı seyyahları vasıtası ile Katı' sanatı 17. yüzyılda Avrupa'da etkisini göstermiştir. 17.yy sonrasında Katı' sanatı uygulamaları Avrupa'da ortaya çıkmaya başlanmıştır. Bu geçiş döneminden sonra Avrupalılar da bu sanatı benimsemiş ve "silüet" adı verilen heykeller kendi tarzlarında yapılmıştır (Özsayiner, 1995, s. 16).

3.1.6.2. Kâğıt Telkâri (Quilling)

Farsça bir kelime olup, telkari ismi, üretimde kullanılan "tel" kelimesi ile Farsça örgü anlamına gelen "kari" kelimesinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur (Megep, 2006, s. 3).

Kâğıt telkari, kâğıt şeritlerini kıvrımayı veya bobinler veya başka şekiller halinde şekillendirmeyi ve bir tasarım veya resim oluşturmak için şekilleri düz bir arka plan üzerinde düzenlemeyi içeren eski bir dekoratif sanat formudur. Arka plan bir kâğıt yaprağı olabilir. Daha sonra kâğıt şeritlerini arka plan kâğıdındaki yerine sabitlemek için yapıştırıcı kullanılır. Bu sanat formu ile genellikle tebrik kartları ve kutular gibi şeyler süslenmiştir. Kâğıt telkâri (Quilling), kökenlerini 15. yüzyıla kadar izleyebilir. Adın bir tüy kaleminden geldiğine inanılıyor: İnsanların küçük bobinler oluşturmak için kâğıdı bir tüy kalemin etrafına sıkıca sardıkları düşünülüyor. 15. yüzyılda, Fransız ve İtalyan rahibeler ve rahipler, kitap kapaklarını ve dini eşyaları süslemek için kullanılmıştır (History at Home Activity: Paper Quilling, 2022).

Görsel 14: İstanbullu Sena Runa ya ait telkari

Quilling'in ilk adı, Akdeniz çevresindeki ilk uygarlıktır. Dar şeritler halinde işlenen papirüs, rulolar ve makaralar üzerine sarılır, altın ve gümüş telkâriyi taklit etmek için yaldızlanır ve parlatılırdı. 15.yüzyılda dini kurumlarda ekonomik olduğu için yaldızlı kâğıdı aynı şekilde kullanmış ve 17. yüzyılda ailelerde bükülmüş kağıt resimlerin aranjmanı görülmeye başlanmıştır (Green, 2000, s. 3).

3.1.6.3. Origami

Origami, "katlanmış kağıt" anlamına gelen Japonca bir kelimedir. Origami, yapıştırıcı veya makas kullanmadan sadece kağıt katlayarak farklı şekiller oluşturma sanatıdır. İki tür origami vardır: "klasik origami" ve "parçalı origami". Klasik origami genellikle tek bir kağıt parçasından yapılır. Sayı az da olsa birçok farklı hayvan ya da nesne figürü iki ya da üç parça kullanılarak klasik origamide yapılır. "Modüler origami" olarak da bilinen "parçalı origami" birbirinin aynısı parçaların bir araya gelmesiyle oluşturulur. Hayvan veya eşya gibi somut figürlerden çok, üç boyutlu geometrik şekillerin yapılında kullanılır (Tuğrul & Kavici, 2002, s. 3).

Görsel 15: Robert J. Lang'ın origamik eserleri.

3.1.6.4. Kirigami

Kirigami iyi bilinen bir kağıt sanatıdır ve tıpkı origami gibi kağıttan sanatsal modeller yaratmak için kesmeve katlamayı birleştiren bir tekniktir. Eski zamanlarda kirigami samuray heykelleri yapmak için kullanılıyordu (Jazebi, 2012, s. 10).

Görsel 16: Ingrid Siliakus'ın Kirigami Çalışması

Tipik olarak kirigami, birkaç kez katlanan ve ardından kesilen tek bir kağıt yaprağıyla başlar. Bu sayfa daha sonra bitmiş resmi ortaya çıkarmak için açılır ve düzleştirilir. Sanat formunun doğası gereği, bu teknik simetrik desenler yaratmaya kendini iyi verir ve sanat eserlerinde genellikle kar taneleri, pentagramlar veya orkide çiçekleri gibi görüntüler bulunur. Monkiri adı verilen ve “kret kesimi” olarak tercüme edilen başka bir sanat formu geliştirildi.” Bu, evi dekore etmek için aile amblemlerini kesmek için kirigami'ye benzer şekilde kullanıldı (Gildersleeve O. , Paper Cut, 2012, s. 7).

Japonya'da kağıt kesimi kirigami olarak bilinir. Yaygın olarak bilinen origami sanatının (kağıt katlama sanatı) kuzeni olan kirigami, hem katlamayı hem de kesmeyi birleştirir. Eski zamanlarda kirigami, büyük Samuray ailelerinin sembollerini kesmek için kullanılırdı. Bu sembolleri insanların giysilerine ve mallarına aktarmak için kağıttan kesilmiş şablonlar kullanıldı (Melighson, 2009, s. 8).

3.1.6.5. Pop – Up

Pop-up kitap tasarımı konusuna ve kitap içeriğinin yerleşimine göre değişiklik göstermektedir. Bir kitap üretmeye başlamadan önce, kitap oluşturma sürecinde önemli bir yol, konuyu ve yeri derinlemesine analiz etmek, gerekli bilgi ve materyallere ulaşmak ve bir

taslak oluşturmaktır. Pop-up kitap tasarımında tek parça, çok parçalı ve "V" katlama teknikleri de dahil olmak üzere açılır kitap yapım teknikleri mevcuttur (Şener & Mercin, 2018, s. 99).

Açılır pencere, okuyucunun sayfa açıldığında manuel veya otomatik olarak gezinebileceği, sayfanın biraz bağımsız bir tasarımıdır. Aslında, bazı pop-up'lar tamamen farklı bir forma sahiptir. Bu çalışmalar, iki boyutlu yüzey malzemelerinin farklı yapıştırma veya katlama işlemlerinden geçirilerek üç boyutlu göç mekanizmalarına dönüştürülmesiyle elde edilir. Pop-up uygulamalar yaklaşık 800 yıldır çeşitli amaçlarla kullanılmakta ve her yaştan, kültürden ve eğitim seviyesinden insanın ilgisini çekmektedir (Hiebert, 2013, s. 41).

Görsel 17: Benjamin Lacombe pop- up Kitap Tasarım

3.1.6.6. Kağıt Kesme (Paper Cut) ile İllüstrasyon

Kağıt kesme, başta Çin olmak üzere birçok Uzak Doğu ülkesinde uygulanan geleneksel bir sanattır. Bu sanat dalı, çoğu kez kadınların ellerinde kök salmış bir uygulamadır ve onların yeteneklerinin sınırları içinde özelliklerini betimlemelerine temel oluşturur. Son yıllarda geleneksel sanat biçimlerinin ve zanaatkârlığın kullanıldığı uygulamaların çağdaş sanata ilham kaynağı olduğu çok yaygın. Geleneksel sanata olan ilgi unutulmuş birçok kategoriye de ışık tutmuştur (Dinç, 2022, s. 795).

Eski Çin'de, nakış desenlerini aktarmak ve seramiğe süslemeler eklemek için kağıt kesimleri kullanılıyordu. Tahta oymalar İngiltere, Fransa ve Hollanda'da kağıt kesme üzerinde etkili olurken, İran halılarında yer alan desenler eski İran ve Irak'ta kitap kapakları için kağıt kesmeye ilham verdi. Aynı zamanda, çeşitli sanat formları da kağıt kesiminden etkilenmiştir. Dantel desenleri Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri ve Meksika'daki kağıt kesim tasarımlarından etkilenmiştir (Melighson, 2009, s. 8).

İllüstrasyon sanatının dijital ortamlarda sayısız eserleri bulunmaktadır. Gelişen teknoloji ile sanat ve tasarım alanları da etkilenmekte olup yine bu mecrada pek çok alternatif tasarım öğeleri meydana gelmektedir.

Dijital görüntülerle sıvanmış reklam panoları, dergiler ve web siteleri artık fiziksel, el işi illüstrasyon ve setlerdeki resimlerle değiştiriliyor. Bu yeniden diriliş ile kâğıt tabanlı illüstrasyona doğru kayma oldu ve şimdi kâğıt kesme sanatına odaklanan sayısız kitap, web sitesi ve blog var. Hatasız dijital ile doyurulmuş bir dünyada, insan etkileşiminin önemi ve doğasında olan kusurlar büyük önem kazanmıştır.

Her ne kadar bu yeni dokunsal görüntü ve tasarım dalgasına çok sayıda medya kullanılıyor olsa da kâğıt malzemelerin en popüler örneği gibi görünüyor. Popülerliğinin bir nedeni, metal, ahşap veya tekstilden farklı olarak, kâğıdın ucuz ve o kadar kolay değiştirilebileceğidir ki, sanatçıların asla bozulmasından korkmak zorunda kalmazlar. Bu, sanatçının sınırlarının veya kısıtlamalarının olmadığı nihai sanatsal ifade özgürlüğüne yol açar. Bir malzeme olarak, son derece hafif ve dayanıklıdır ve katlanabilir ve akla gelebilecek şekilde kesilebilir ve şekillendirilebilir, bu da sonsuz bir kullanım dizisine yol açar (Gildersleeve Q. , 2014).

Bugün, modern ve geleneksel kağıt kesme tekniklerine yeniden bir ilgi var. Müzelerde ve özel koleksiyonlarda bulunan, genellikle boyalı desenlerle süslenmiş daha önceki dönemlere ait desenler ve belgeler, genellikle amaçların ne kadar çeşitli olduğunu gösterir. Bu koleksiyonlardaki eserler, kâğıt kesme sanatının ne kadar eski dönemlere tarihlendiğini ve üretim amacı yelpazesini izleyiciye kanıtlar niteliktedir (Dinç, 2022, s. 798)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – BULGU VE YORUM

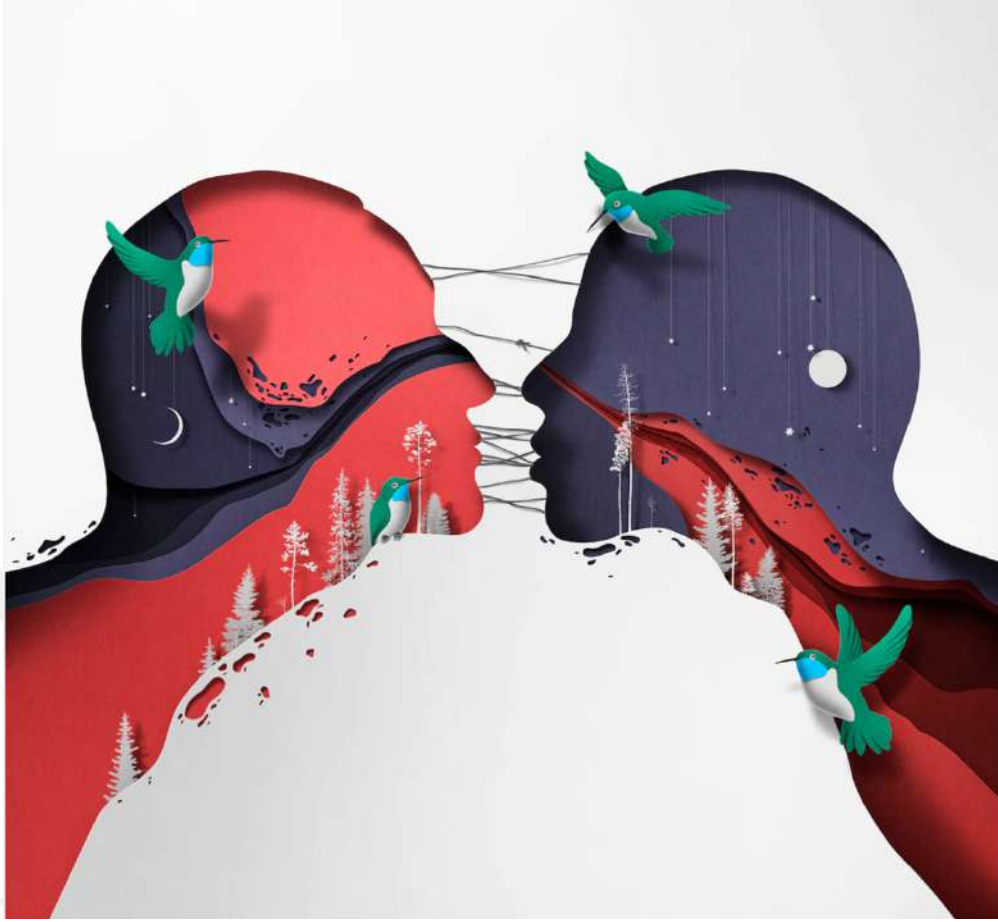
3.1. Kâğıt Kesme Sanatçıları ve Eser İncelmesi

3.1.1. Ekio Ojala

Estonyalı sanatçı ışık-gölge, renkler, dokular ve perspektif derinliği gibi unsurlarla oynayarak detay yönünden oldukça zengin tasarımlar yapmaktadır. Kompozisyonlarının büyük bir çoğunluğunu bilgisayar ortamında tamamlamaktadır. Kağıt kesme sanatı ile yapmış olduğu çalışmaların kağıt etkisini dijitalde yapan sanatçı çoğu zaman gerçek kağıt kullanmamaktadır. Dijital sanatı geleneksel yöntemle birleştiren sanatçının yalnızca zor gölgelerde kağıt kullandığı bilinmektedir. El işçiliği gerektiren gerçek kâğıda dayalı öğeler fotoğraflanarak ya da taranarak kompozisyonlardaki yerini almaktadır. Estonyalı illüstratör ve grafik tasarımcı Eiko Ojala çalışmalarında yapmış olduğu etkinin insanlarda “ resme parmakla dokunma isteğini hissettirmesi” isteği ile tasarlanmaktadır.

Görsel 18: Ekio Ojala ve İllüstrasyon Tasarımları

Görsel 19: Ekio Ojala ve İllüstrasyon Tasarımları

Sanatçı yukarıda yapmış olduğu illüstrasyon eserlerinde Grimm Kardeşler antik hikayesini yeniden ele almıştır. Kaplamalar, dokular, mesafeler ve renkler açısından çeşitlilikleri klasik esere göre daha modernize şekilde kullanılmıştır. Sanatçı hikâyede sıcak tonları tercih etmiş ve eserlerde seri boyunca kardeşlerin birbirlerine olan bağınu vurgulanıştır. Kullanılan katmanlarda masalda geçen konseptlere değinen sanatçı sıklıkla doğa dokunuşları ile katmanları zenginleştirmiştir. Katmanlarda kuşlar, ağaçlar, düzlükler, tepeler, gece ve gündüz şeklinde doğanın çeşitliliğinden yararlanmış ve çalışmalara derinlik kazandırmıştır. Eskiye nazaran esere modern dokunuş yapan sanatçı, Grimm Kardeşlerin klasik hikayelerini sevgi dolu, çarpıcı ve canlı bir üslup ile illüstrasyon çalışmasını yapmıştır.

3.1.2. Kyle Bean

Brighton'da yaşayan serbest çalışan bir illüstratör, model yapımcısı ve set tasarımcısıdır. Kavramsal tasarımlarıyla tanınmaktadır ve BBC, Louis UK Vuitton ve

Selfridges gibi uluslararası müşteriler için düşündürücü eserler ortaya çıkartmıştır. Çalışmaları bir dizi malzemeyi keşfetmesine rağmen, genellikle kağıt kesimli tasarımlarla deneyler yapmaktadır. Kendisini genellikle heykel, set tasarımı ve illüstrasyon arasında bir yerde bulan tasarımcı ürünler ve alışveriş yapanlar arasındaki etkileşime dikkat çekme amacı ile ürünler için kağıt kesme sanatından ilham alarak ürüne uygun mesajı vermek için illüstrasyon kompozisyonu oluşturmaktadır.

Temelde iki liste oluşturmaktadır: Formlar şekil/nesnelere/semboller ve malzemeler. Materyalleri makalenin mesajını vurgulamanın bir yolu olarak kullanmaktadır. Ardından, elde etmek istediğim ışıklandırmanın bütçesine ve doğasına bağlı olarak ya parçayı kendim fotoğraflamakta ya da bir natürmort fotoğrafçısı ile çalışmaktadır.

Görsel 20: Louis Vitton aksesuarlarını sergilenmesi için oluşturulmuş bir kağıt takım elbise

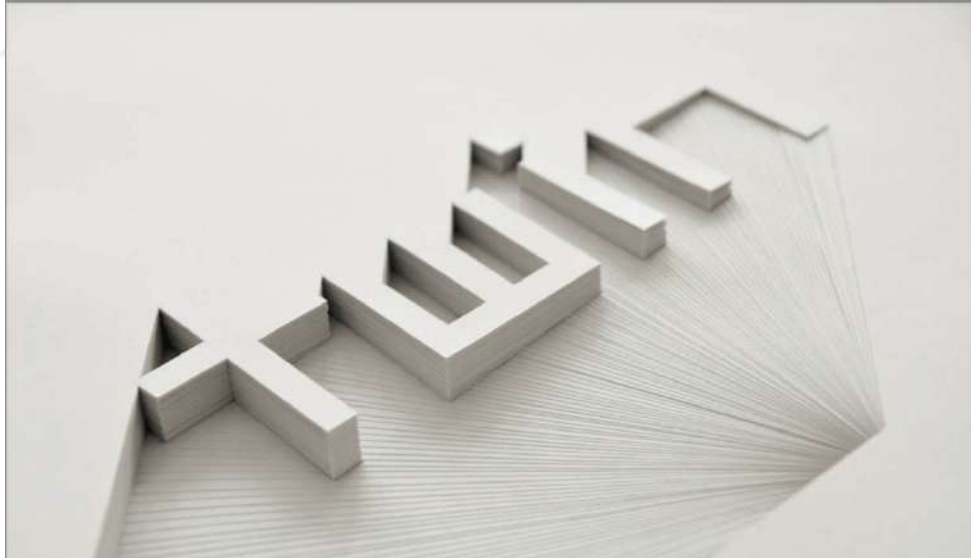
Görse 21: Louis Vuitton aksesuarlarının sergilendiği kağıt takım elbise

Kyle Bean'in Louis Vuitton için yaptığı çalışmada genellikle markanın aksesuarlarını kullanarak ilginç diyoramalar ve heykeller oluşturmayı içermektedir. Bu alışmalar, Louis Vuitton markasının lüks ve estetiğiyle birleştirerek yaratıcı ve ilgi çekici bir şekilde sunulmaktadır. Hazırlanmış bir dizi aksesuar sergisi için yapılan kağıt eserler, aksesuarların gösterişli ve lüks doğasını yansıtmak için tasarlanmıştır. Eserler, Louis Vuitton marka imajını yansıtmak şekilde tasarlanabilir ve müşterilere markanın sunduğu lüks ve kalite hissini aktarmak için kullanılmaktadır. Kağıt eserleri, Louis Vuitton aksesuarlarının tanıtımı için yaratıcı ve yenilik bir yaklaşım olmuştur. Bu eserler, markanın müşterilerine farklı bir deneyim sunmasına yardımcı olabilir ve marka algısını güçlendirmeyi hedeflemektedir. Kağıt eserleri, Louis Vuitton markasının gücünü yansıtmak için yaratıcı bir yol olarak kullanılmıştır. Ayrıca, kağıt eserlerinin sanatsal değeri ve yenilik yaklaşımı ile Louis Vuitton markasını moda ve sanat dünyasında daha da öne çıkarması hedeflenen kaliteli çekim setleri kurulmaktadır. Setler için çalışmalarda birbirleri ile uyumlu renkler kullanılmıştır. Genelde mat tonlar ve klasik kombinlerden yararlanılmıştır. Aksesuarlar için yapılan setler detaylı hazırlık sonrası ürünler ile çekimlenmiştir.

3.1.3. Bianca Chang

Bianca Chang, Sidney, Avustralya'da yaşayan bir tasarımcı ve sanatçıdır. Çalışmaları, çok sayıda tüketici atığı geri dönüştürülmüş kağıdı katmanlayacak çok benzersiz bir stil kullanarak geometrik formları oluşturmaktadır. Sanat eserleri, kağıt, karton, ahşap ve pleksi gibi malzemeleri kullanarak, harfleri, sayıları ve sembolleri şekillendirerek oluşturulmaktadır. Tipografik, soyut ve geometrik çalışmalar yapan tasarımcı minimalist çalışmalar yapmaktadır. Tekrarlanan geometrik şekiller ve keskin hatlar kullanarak, harfleri ve sayıları üç boyutlu hale getirmektedir.

Tasarımcı kağıt kesme işleminden öncesinde çalışma taslağını Adobe İllustrator'da 2 boyutlu bir görünümünü elde ederek, çalışmanın kaç kağıt kullanarak ve ne kadar derin olacağına karar vermektedir. Taslağı dijital ortamda yapan sanatçı geriye kalan çizme ve kesme işlemini geleneksel yöntemde kağıt kesme işlemi ile yapmaktadır. Sanatçı yapacağı çalışmanın boyutuna göre top kağıt keserek, her sayfaya tasarımları çizmekte ve parçanın altından üstüne doğru elle katman katman elle kesmektedir.

Görsel 22: Bianca'nın katmanlı kağıt kesim stilini tipografiyle birleştiren kişisel bir sanat eseri.

Görsel 23: OPSM Gözlükçüleri için yaratılan bir dizi eserin parçası. Jacob Ring'in fotoğrafı.

Chang çalışmasında işlevselliği yok etmeye ve görsel bir etki yaratmaya odaklanmaktadır. Tipografik elementler, gölgeler ve diğer grafik öğelerle birleştirilerek, kağıt üzerinde dinamik bir kompozisyon oluşturmuştur. Her iki çalışmasında da beyaz renkte kağıtları tercih eden sanatçı kağıt üzerinde dinamik bir kompozisyon oluşturmuştur. Görsel 22'de tipografik konsept tercih eden sanatçı, görsel 23'de görsel bir göz kompozisyonu ile kağıt katmanları ile eserini tamamlamıştır. Görsel 22'de tipografinin yazısının şekline göre katmanları aşağı indikçe genişleyen bir zemin üzerinde alarak çizgisel etki yakalamıştır. Kullanmış olduğu font okunaklıdır. Kesikler ile tipografik kompozisyona gölge etkisi verilmiştir. Görsel 23'de gözün yapısına uygun olarak kesilen kağıtların bir araya gelmesi ile göz formunun iris derinliği yakalanmış olup gölgeler her katmanda verilerek, ince ve hassas kesikler ile detaylar elde edilmiştir.

3.1.4. Margaret Scrinkl

Rus sanatçı, kâğıt sanatı ile editöryal işler, vitrin süslemeleri ve hediyelik eşyalar gibi ticari işler için sosyal medya hesaplarından kağıt illüstrasyon sanatı yapmaktadır. Popüler kültür ve doğadan ilham almayı seven illüstrasyon sanatçısı, kağıt kesme ile yağmış olduğu illüstrasyon çalışmalarında bu temaları konu almaktadır. Birbirinden benzersiz kağıt katmanlı illüstrasyon kreasyonları ve stop motion animasyonlarıyla tanınan illüstratör ve sanatçı. Green Peace ve Excel Blades gibi birçok şirket için içerik oluşturmuştur.

Görsel 24: Margaret Scrinkl ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları

Görsel 25: Margaret Scrinkl ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları

Sanatçının yukarıda sunulan örnek eserinde sıcak tema seçtiği görülmektedir. Görselini oluşturmak için doğal bir ortamdaki ev kompozisyonunu tercih eden sanatçı kağıt

kesikleri ile minimalist bir çalışma yaptığı görülmektedir. Çalışmalarının çoğundan sevgi ve eğlence konularını aldığı görülen sanatçı bu çalışmada doğal ortamı yansıtacak renkleri kullanarak merkezinde ev olan bir kompozisyon hazırlamıştır. Yeşil ve tonları tercih edilen çalışmada çeşitli bitkilerden yararlanılmıştır. Kullanmış olduğu yeşil tonları ile derinliği yakalayan sanatçı milimalist kesimler ve kıvrımlar ile vermiş olduğu derinliğe ekstra bir eğim kattığı görülmektedir. Kompozisyonda organik bir ortam kullanılmıştır. Katmanları tamamlanan eder dairesel bir form içerisine yerleştirilmiş ve içeriden dışarıya taşan yaprak motifleri ile sanatçı 3D etkisi yaratmıştır.

3.1.5. Noe Arata

Arjantinli sanatçı çocuk kitapları başta olmak üzere küçük ve büyük kompozisyonlu kağıt sanatı ile illüstrasyon tasarımı yapmaktadır. Noe Arata'nın küçük boyutlu çalışmaları birkaç saatini alırken, detaylı kompozisyonları tamamlaması 15-50 saati bulduğu bilinmekte ve on dönemde özellikle çocuklara yönelik hikayelere ve masallara dair kağıt illüstrasyonlar ortaya koymaktadır.

Görsel 26: Noe Arata ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları

Görsel 27: Noe Arata ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları

Ohlala magazin dergisi için yapılan ‘‘ Arzunu yaşadığı yer’’ başlıklı çalışmada sanatçı duygusal derinliği kâğıt kesme sanatı ile bir araya getirerek betimlemiştir. Pastel tonlar kullanılarak yapılan çalışmada pozitif ve negatif kâğıt kesme tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmanın üst yaprak motiflerinde bu teknik çiçeksi yapısı ile görülmektedir. Derinleri temsil eden kapı figürü kesilerek en alt katmana yerleştirilmiştir. En arkaya yerleştirilen kapı çalışmanın başına uygun şekilde derinliklerdeki gizemi betimleyecek şekilde yerleştirilmiştir. Arka planda kotu tonların kullanılması, ön katmanlara gelindiğinde açık renk kâğıt kesme katmanlarının kullanılması derinliğin artmasına sebep olmaktadır. Çalışmada arzunun yaşadığı yerin betimlenmesinde kâğı ile birlikte yeşil tonlarında toğal ortamı oluşturacak katmanlar kullanılmıştır.

3.1.6. Elise

Elise, Londra merkezli bir sanatçı ve fotoğrafçı, sanatçı kağıtla yapmış olduğu illüstrasyon çalışmalarını hiper gerçeklik alanında oluşturmak için iki ve üç boyutu harmanlamaktadır. Yapmış olduğu kompozisyonlarda büyük setler kuran sanatçı katmanlarla kurgulamış olduğu setlerin çekimini de yapmaktadır. İllüstrasyon kompozisyonunda kullanmış olduğu malzemeler, renkler ve nesnelere açısından kendisini bir "Pop Sanatçısı" olarak adlandırmaktadır. Kullanmış olduğu malzemelerin yapmış olduğu katmanlı kompozisyonları şekillendirdiğini düşünen sanatçı, kağıt, akrilik levhalar, polistiren, aydınlatma standları, boya tenekeleri ve yıllar boyunca tedarik ettiği sıra dışı nesnelere yapmış olduğu kompozisyonlara çeşitlilik sağladığını ve bu tarz malzemelerin kullanımının daha farklı çalışmalara ortaya çıkardığını dile getirmektedir.

Görsel 28: Sanatçı Elise'ye ait katmanlı kompozisyon çalışması

(Görsel 28) İsimli eserde sanatçı Ford Fiesta araba markası modeli için kağıt katmanlarından oluşan sahnesi görülmektedir. Sahnede 3D etki oluşturan sanatçı çoğunlukla geometrik formlardan oluşan soğuk bir kompozisyon elde ettiği görülmektedir. Kompozisyonda oluşturulan kağıttan figürlerde günlük yaşantının parçası olan şekiller görülmektedir. Bu şekillerde plaj topu, bowling topu, müzik notası, mektup zarfı, telefon, bulut, kitap, düşünce balonu, ayakkabı vb. soyut ve somut öğeler kullanmıştır. 24 saatte

oluşturulması istenen proje Ford Fiesta için sergilenmek amacı ile tasarlanmıştır. Kâğıttan nesnelerin asıldığı kompozisyonlarla kurulanda dev bir enstalasyon kurularak sergi alanı oluşturulmuştur.

3.1.7. Malin Koort

İsveç de yaşayan sanatçı eserlerini kesilmiş kâğıttan üç boyutlu konseptler haline getirmekte ve ışık-gölge ile derinlikten yararlanarak yapmış olduğu çalışmaları fotoğraflamaktadır. Farklı türde işler yapan sanatçı, kitap kapakları, editoryal illüstrasyonlar, mobilya desenleri, pullar, posterler ve birçok kişisel projeler yapmaktadır. Malin Koort 3D karakterleri kendilerine ait bir dünyada yaşarlar. Yetenekli illüstratör, sadece kâğıttan kesilmiş karakterler yapmıyor, aynı zamanda yaşadıkları dünya hakkında farklı hikayeler anlatan sahneler de yaratıyor. "Fotoğraf çekerken sadece ışığı ve odağı değiştirerek ruh halinde ve diğer her şeyde çok şey olabildiğini seviyorum." diyor Koort. "Resimdeki farklı nesnelerin etrafında hareket edebilir ve bu şekilde farklı bir hikaye anlatabilirsiniz." Sanatçı için en zorlayıcı kısım, her sahneyi yapmak için gereken süredir, bu yüzden istediği kadar sahne ortaya çıkartamadığını dile getirmektedir.

Görsel 29: Malin Koort ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları

Görsel 30: Malin Koort ait Kâğıt Kesme Sanatı İllüstrasyon Çalışmaları

Gündelik insan yaşantılarını ile alan sanatçı (Görsel 29) eserinde yemek yiyen insanları kağıt kesme sanatı ile betimlemiştir. Çalışmada sıcak tonlu pastel renkte kağıtlar tercih edilmiştir. Eserin ön planında bulunan minik nesnelere çalışmaya derinlik katmaktadır. Sanatçının geniş fonların yanı sıra minimalist parçalardan yararlandığı görülmektedir. Görselde insan uzuvları yumuşak bir şekilde betimlenmiştir. Görsel 30'da biri erkek biri kadın olmak üzere iki insan figürünün illüstre edildiği görülmektedir. Karşılıklı oturan figürler yandan betimlenmiş olup sohbet havasında bir atmosfer oluşturulmuştur. Yine kullanılmış olan renklerin sıcak tonlu olduğu görülmektedir.

3.1.8. Helen Friel

Kağıt mühendisi ve illüstratör Helen Friel, Şu anda Londra'da yaşamakta ve Harrods, Vogue ve Fast Company dergisi gibi eklettik bir ürün yelpazesi oluşturmaktadır. Helen'in çalışmaları, kağıt kesme, model yapımı unsurlarını birleştiriyor. Ve kolaj ve Grafik, online ve Aesthetica dergisi dahil olmak üzere birçok önde gelen yayında yer almaktadır.

İşi kesmek için neşter ve çizici kombinasyonu kullanıyorum. Her zaman elimde: metal cetveller, tutkal şırıngaları, UHU, baskı silindiri, bradle ve sihirli bant bulunduran sanatçının en sevdiği şey işe güzel renklere sahip kağıt stokları ile çalışmasıdır.

Editöryal çizimler için geri dönüş genellikle çok kısadır, bu yüzden eskiz yapmaya başlamadan önce bile zaman içinde neler başarılacağı konusunda gerçekçi olması gerektiğini düşünmektedir.

Görsel 31: Helen Friel Kağıt Katman ile Ürün tanıtım İllüstrasyonu

Mücevher ürünleri Vanity Fair isimli firma için kurduğu kâğıtlardan oluşan sette deniz altı betimlenmiştir. Betimlemelerle soğut tonlu kâğıtlardan yararlanan sanatçı deniz altı mercanlarını, çeşitli balıkları ve deniz etkisi yaratacak yosunları betimlediği görülmektedir. Sanatçı çalışmasını instagram hesabından “Vanity Fair için bu Dünya’ya ait olmayan bir hediye” başlığı ile paylaşmıştır. Çalışmada oldukça hassas kesimler yapıldığı gözlenmektedir. Serinin devamında da sanatçının çalışmaları profesyonel bir şekilde tamamladığı görülmektedir. Çalışmanın arka planı daha koyu kullanırken ön plan açık tonlarla ortaya çıkartılmış ve vurgu mücevherlere yapılmıştır.

çocuklarla okuma eki için hazırlanan eserde çocukların kitap okuma maceraları ve içlerindeki maceralarını betimlenmek istenmektedir. Yapılan çalışma içerisinden çıkarmışçasına hissiyat veren kesimlerde bahçe içerisinde çeşitli meyveler. Sebzeler ve hayvan figürleri görülmektedir. Canlı renklerin kullanıldığı çalışmada yatay derinlik kullanılmıştır. Çalışmanın içerisinde çocuk hikaye kitaplarında kullanılan yaratık figürlerine de rastlanmaktadır. Genel anlamda pozitif mesaj ileten çalışmada hareketli bir anlatım dili kullanılmıştır. Görseller dışında tipografik kağıt kesimleri de kompozisyonda görülmektedir.

3.1.10. Owen Gildersleeve

Owen Gildersleeve bir tasarımcı, kağıt işi illüstratörü ve set yapımcısıdır. Çizimleri genellikle ışık ve gölge ile oynar, sıklıkla çok katmanlı kağıt kesimlerini grafik formlar ve elle işlenmiş tipografi ile birleştirmektedir. Fikirlerini hayata geçirmeye yardımcı olmak için fotoğrafçılar, animatörler ve stilistlerle işbirliği yapmaktan da keyif almaktadır. Owen eğlenceli, el işi kreasyonlar ona 2011'de prestijli bir ADC Young Guns 9 ödülü kazanmış ve bir dizi uluslararası müşteri için çizimler ve tasarımlar ürettiğini görülmüştür. Çalışmaları Londra, New York ve Tokyo'da sergilenmiştir.

El yapımı illüstrasyon, set tasarımı ve sanat yönetmenliği konusunda uzman olan Owen'ın kreasyonları kağıttan özenle yapılmıştır. Cesur ama hassas çalışmaları, Apple, LUSH, Penguin Books ve NASA dahil olmak üzere müşteriler için ışık ve gölge ve elle işlenmiş tipografi kullanmaktadır. Çalışmaları, dinamik enstalasyonlar tasarlamak ve bunları hayata geçirmek için fotoğrafçılar, animatörler, stilistler ve geliştiriciler dahil olmak üzere diğer yaratıcı kişilerle işbirliği yaptığını görülmektedir. Owen'ın 2014'te yayınlanan ilk kitabı Paper Cut, dünyanın dört bir yanından 25 önde gelen kağıt zanaat sanatçısının yetenekli yaratıcı uygulamalarını kapsamaktadır.

Görsel 33: iPad Tasarım Kılavuzu'nun kapağı için bir illüstrasyon.

Owen Gildersleeve, Apple için birçok proje yapmıştır. Apple'ın tasarım dili olan "flat design" tarzına uygun olarak hazırlanmış ve renkli bir düzleştirilmiş nesne yığını şeklinde tasarlanmıştır. Apple'ın tasarım ekibi tarafından kullanılan "Stacks" adlı bir araçla yapıldı. Bu araç, farklı öğeleri bir araya getirerek, 3 boyutlu bir yığın halinde düzenleme yaptığı görülmektedir. Gildersleeve'un illüstrasyonu, Apple'ın tasarım kılavuzlarının temel felsefesi olan "basitlik" ilkesine uygun olarak tasarlanmıştır. Tasarımı, Apple'ın ürünlerindeki minimal ve işlevsel tasarım anlayışının bir yansımasıdır. Tasarımda dinamik ve canlılık göze çarpmaktadır. Renklerin oldukça parlak kullanıldığı tasarımda iPad içerisinden çıkan geometrik formdaki şekiller ile derinlik kazandırılmıştır.

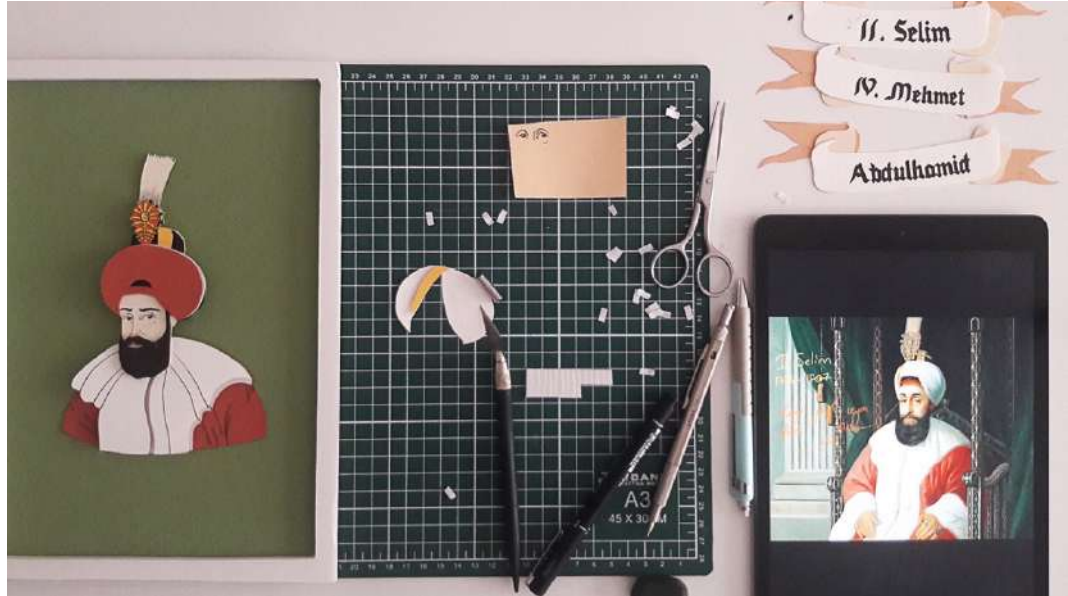
3.2. Kâğıt Kesme ile Deneysel Padişah Portre İllüstrasyonları

3.2.1. Hazırlık İşlem Basamakları

Kağıt kesme sanatı ile yapılacak olan illüstrasyon çalışması yaparken; konunun belirlenmesi, konuya uygun görsel materyallerin seçilmesi, görsellere göre eskiz tasarımlarının yapılması ve konuya uygun tasarım dili taslağı oluşturmak ile başlanmalıdır. Çalışma taslak ve eskiz aşaması bittikten sonra çalışmaya uygun materyaller tercih edilmemelidir.

Materyal tercihlerinde; kağıtların dokusu, kağıt gramajları, kesim bıçaklarının kullanıma uygunluğu, kağıt kesme matı, cetvel ve katmanlar arası derinliğin verilmesinden önemli role sahip olan çift taraflı bant gibi malzemelerin tercih aşanda kullanıma uygunluğuna dikkat edilmesi gerekmektedir.

Eskizin oluşturulması, materyallerin tercih işleminden sonra çalışma eskizlerinin katmanı oluşturacak olan kağıtlara transfer edilmektedir. Tercih edilen kağıtlar katmanlarda derinlik oluşturacak şekilde tek tek transfer edilerek, her katta farklı bir derinlik elde edilecek kesikler atılmaktadır. Bu kesiklerin amacı bir önceki katmanda var olan yüzeyden eksik yüzey oluşturarak derinliği kuvvetlendirmektir.

Görsel 34: Kağıt Katman İle Portre Katmanlandırma İşlemi

3.2.1.1. Konu Seçimi ve Projelendirme

Kağıt kesme, Tasarımın her alanında olduğu gibi ilk aşaması tasarımı oluşturmadan önce hayal etmek ve konuya karar verilmesidir. Yapılmak istenen çalışma tamamen hayal edildikten sonra her katmanın görülmesine yol gösterecek şekilde net eskiz çizimleri yapılmalı ve kâğıda dikkatlice transfer edilmelidir.

Çalışma kapsamında dönem padişahlarından IV. Murat, III.Selim, II.Beyazid, Yavuz Sultan Selim ve I.Abdulhamid portre çalışmaları, dönümüz sanatları ile buluşturularak kâğıt kesme sanatında porte çalışmaları deneysel olarak çalışılmıştır.

3.2.1.2. Malzeme ve Materyal Kullanımı

Kağıt kesme sanatı ile Osmanlı padişahlarının portre illüstrasyonlarının yapımında 160 gr renkli Canson kağıtları tercih edilmiştir. Kâğıt katman illüstrasyonlarında çalışmanın kaliteli ve güzel olması kullanılan malzemelerin ve araçların kalitesine bağlıdır. Kesim için kullanılan aletlerin keskin ve kolay kullanılabilir olması gerekmektedir. Kağıt kesme illüstrasyonları için kullanılan kağıt 150 – 200 gr arasında Canson fon kağıtları olarak tercih edilebilir.

Görsel 35: Renkli Canson Kğıtları

1. Canson Kağıt; 100 saf alfaselülozdan üretilmiş, asitsiz, bir yüzü çok ince grenli, diğer yüzü grensiz, beyaz renkte çizim kağıdıdır. Defalarca düzeltmelere dayanacak şekilde silinebilir, yüzeyi ve içi astarlanmış yüksek kaliteli teknik çizim kağıdıdır. Kağıt Kesme sanatında istenilen görsel etkinin verilmesinde kullanılan önemli kağıt türüdür.
2. Renkli Fon Karton; %60 pamuk ihtiva eden asitsiz, ışığa dayanıklı, jelatin aharlı bir kağıttır. Kağıt kesme sanatı için canson kağıt haricinde tercih edilmektedir.
3. Köpük Bant; Köpük bant sökülmesi oldukça kolay olan ve uygulanan bölgeye hiçbir şekilde zarar vermeyen bir bant çeşididir. Köpük bantta bulunan film koruması sayesinde uygulaması da kolay olan bu bandı, soğuk ve sıcak suya karşı izole edilebilecek alanlarda kullanılabilir.
4. Kesim Matı; Masayı korumak için kendi kendini iyileştiren bir kesme tahtası gerekmektedir. Büyük kesim matı kağıtların kesiminde kolaylık sağlamaktadır.
5. Metal Cetvel; Metal bir cetvel, kağıt katmanlarını kretuar ile keserken çizgilerin ve kesinliğin korunmasına yardımcı olmaktadır.
6. Aydınlar Kağıt; İllüstrasyon çalışmasının eskiz aşaması tamamlandıktan sonra canson kağıda eskisin transfer edilmesi için kullanılmaktadır.
7. Kretuar Bıçağı; Eskizlerin çizimi sonrasında canson kağıtlarının katmanlarını çıkartmak için kağıdı kesmeye yarayan sivri uçlu bıçak.

Görsel 36: İllüstrasyon Çalışması İçin Kesilen Canson Kağıtlar

3.2.1.3. Ön Eskiz ve Taslaklar

Ön eskiz ve çalışmanın taslak oluşturulması kısmında öne çıkması istenilen ayrıntılara önem verilerek hızlı bir şekilde ortaya çıkartılmıştır. Kısa sürede çizilen ön eskiz ve taslaklar çalışmada ortaya çıkartılmak istenen portrelerin kompozisyonlarını kabaca eskiz edilmiştir.

Kompozisyona ve katmanlara uygun şekilde tasarlanmayan taslaklar oluşabilecek sorunların ön görülmesine imkân vermeyeceğinden taslakların çizimine önem verilmiştir. Çalışmanın son haline ulaşmadan önce kontrol edilmesi mümkün olduğundan dolayı katmanlar ortaya çıkmadan evvel parçaların eskiz aşamasında kontrolü sağlanmalıdır. Bu bağlamda kontrollerin sağlanacağı nokta olması açısından eskiz aşaması önem taşımaktadır.

DeneySEL illüstrasyon çalışması kapsamında Osmanlı Padişahlarının örter çalışmalarının eskiz haline getirilmesinde dikkate alınan unsurlar;

- Konunun kararlaştırılması
- Konu kapsamında yapılacak olan portrelere temel taslak oluşturulması,

- Her katman için ayrıntılı plan yapılması,
- Katman parçalarının her katmanda birbirlerine denk gelecek şekilde eskiz edilmesi,
- Eskizlerin her portrenin kompozisyonunda aynı hizada bulunması,
- Çizilecek olan çalışmadan kesim yapılmasından ötürü, çizilen çizgilerin eskizin son aşamasında tek çizgi olarak belirlenmesi,
- Eskizin son aşaması orijinal çalışmanın en temel referansı olmasından ötürü son kontrollerin yapılması ve eskiz işleminin tamamlanması.
- Eskizde hatların belirginleşmesi ve katmanların yerleştirilecek olan kısımlarının eskizle beraber belirlenmesi sonucunda çalışmanın kağıtla yapım aşamasına geçilmektedir.

Görsel 37: Osmanlı Padişahlarından I. Abdülhamid ve Osman Gazi Eskizi

Eskizleri tamamlanan padişah Portreleri kağıt kesme sanatına uygun şekilde kesilebilmesi için kalın kontörlü çizgiler ile eskizler çizilmiştir. Çizgilerin keskin hatlarla belirlenmesi, eskizden aydınger kağıdına geçiş aşamasında kolaylık sağlamaktadır.

Görsel 38: Osmanlı Padişahlarından Yavuz Sultan Selim ve II. Beyazid Eskizi

Görsel 39: Osmanlı Padişahlarından III.Selim ve IV. Murat Eskizi

Osmanlı padişahlarından I. Abdulhamid, Osman Gazi, Yavuz Sultan Selim, II. Beyazid, III. Selim ve IV. Murat eskiz çalışmaları o dönem resmedilen portrelerinden referans alınarak eskiz haline getirilmiştir. Portreleri bulunan padişahların eskiz aşamasından üzerlerinde bulunan kıyafetlerinin ayrıntılarına kadar çizilmesi kağıt keserek yapılacak olan illüstrasyon çalışmalarındaki katmanların derinliği için önemli olmasından

ötürü, çalışmalar ayrıntılı bir şekilde eskiz edilmiştir. Ön eskiz aşamasında önem arz eden hususlar dikkate alınarak padişah portrelerinin eskizi çizilmiştir.

3.2.2. İşlem Basamakları

3.2.2.1. Katman Tasarım Aşamaları

İstedığınız sahneyi önceden çizmek, katmanların nasıl etkili olacağını görselleştirmenize yardımcı olacaktır. Bunu ilerledikçe her katmanı çizerek yapabilseniz de, çiziminizin en başından nasıl görüneceğini bilmenizi kolaylaştırır. Taslakların elde veya dijital ortamda alınması mümkündür. Projede yapılan eskizler Procreate uygulamasında hazırlanmıştır. Katmanları 'layer' mantığında çizilerek her katman için çıktı almak ve katmanların kağıt üzerinde daha pratik şekilde kesmek mümkün olacaktır.

Görsel 40: Eskizlerin Procreate Uygulamasında Dijital Layer Çizimleri

Kağıt katman sanatı kullanılarak yapılan Osmanlı dönem padişahlarının portre illüstrasyon çalışmalarında eskiz aşamasından geçen portre çizimleri bu aşamasından sonra kağıda transfer edilerek katman oluşturulmaya başlanmaktadır.

Her portre çalışması için kullanmış olduğum katmanların birleşimi, düzenlenmesi ve katman halinde illüstrasyon oluşturması için aynı eskiz taslağından referans alınmıştır.

3.2.2.2. Kompozisyon ve Katman Planı

Katmanların tüm aşamasında kompozisyon önemlidir. Her bir katman bir önceki ile bağlantılı şekilde kesilmektedir. Bu yüzden çalışmanın kağıt üzerinde geleceği yerler ve katmanların birbiri ile hizaları eskiz aşamasında kontrol edilerek herhangi bir kayma olmadıktan emin olunmalıdır.

Padişah portreleri 210 x 297 mm kağıt üzerine eskiz edilmiştir. Her bir çizim diğeri ile aynı hizaya bulunmaktadır. Tasarımın düzlemden ve yükseklikten yararlanılarak yapıldığı düşünülürse, bu planlamanın en ince şekilde yapılması gerekmektedir. Kağıt kesme sanatında bazı noktalar çok fazla ayrıntı içermektedir. Bu ayrıntılar katmanlar arasında dokuların oluşumuna neden olmaktadır.

Görsel 41: Padişah III.Selim Katman Planı

3.2.3. Uygulama İşlem Basamakları

3.2.3.1. Parça Katmanların Çıkartılması

Kağıt kesme dikkatli planlama ve hassas kesim gerektiren bir zanaattir. Aynı zamanda katmanlı, derinliği olan ve gölgeleri aktarabilen bir sanattır. Merkezden çalışarak ve dışa doğru giderek tasarımı kesmeye başlanmalıdır.

Önce en küçük kesim alanlarıyla başlanmalı ve daha büyük alanlar kesildikten sonra kağıt kesilirken çok daha kolay olacaktır. Bıçağın ucunu çizginin başlangıç noktasına yerleştirerek eğri alanların çevresinden kesilmelidir. Katmak kağıttan çıkartılırken dikkat edilmesi gerekenler;

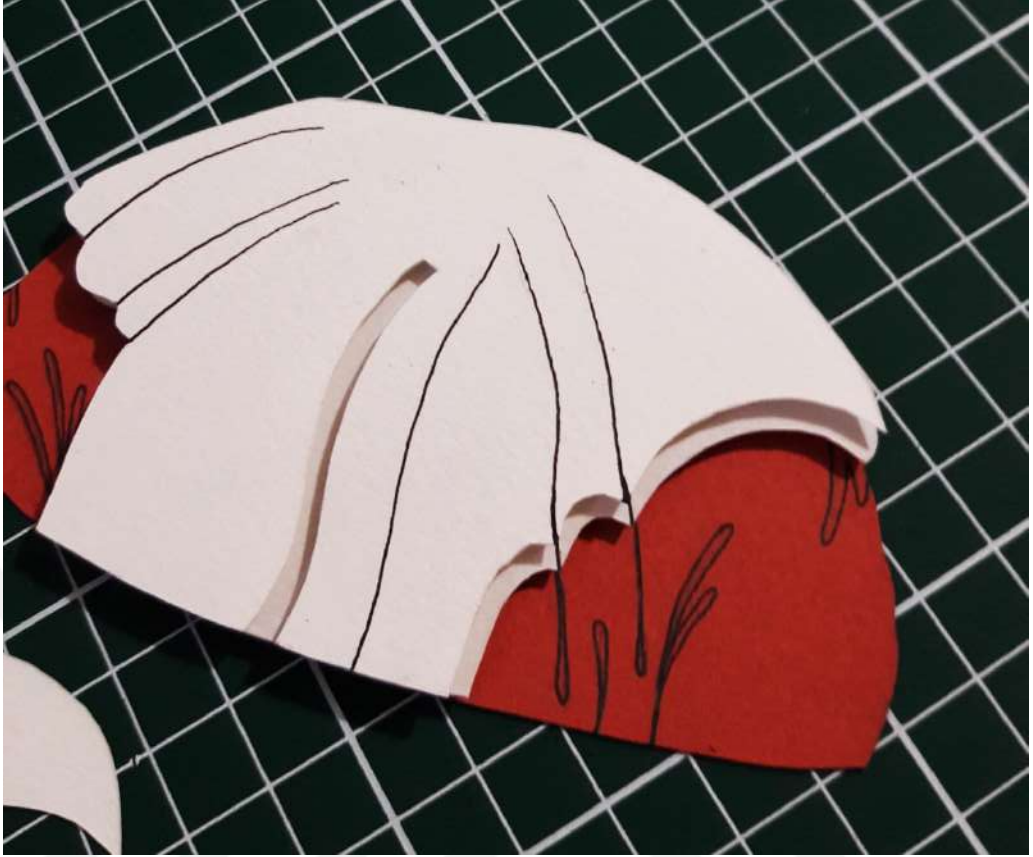
1. Sistemik bir şekilde çalışarak tasarımı kesmeye başlanmalıdır. Eskizin tepesinden başlanmalı ve kretuar bıçağı ile aşağı doğru yolunuzu kesilmelidir.
2. Kesilen kağıdı bir arada tutmak için tüm kağıt kesiğinin etrafında bir kağıt kenarlığı bırakılmalıdır.
3. Tüm eskiz kesilmeli ve tüm arka plan parçalarını nizami bir şekilde çıkartılmalıdır.
4. İki kağıdı birbirinden ayırırken yırtılmamasına dikkat ederek kesilen kağıdı ucu sivri bir alet ile ya da kretuar bıçağının uç kısmı ile dikkatlice alınmalıdır.
5. Kesim aşamasından deforme olan bir yer var ise düzleştirmek için elle veya kesme aletinin arkasıyla katlamanın arkasına bastırılarak düzeltilmelidir.

Görsel 42: Kağıt katman Parçaları

3.2.3.2. Katman Sırası ile Parçaların Birleşimi

Kağıt Kesme ile illüstrasyon sanatında kağıtları kesip tercih edilen zemin üzerine yerleştirilen kağıtları üst üste bir araya gelmesi ile meydana gelmektedir. Kağıdın kalınlığı, herhangi bir çizgiye ihtiyaç duymadan bir gölge oluşturabilmek ve sanata boyut katmak hedeflenmektedir.

Görsel 43: III. Selim Katman Birleştirme

Bu aşamada parçaların birleşiminden sonra ortaya çıkacak olan çalışmada kağıt kesiminde tasarımın taslağını çizerken, tüm öğelerin birbirine bağlı olduğundan emin olunmalıdır. Kağıt kesimi bittiğinde hiçbir öğenin asılı kalmamasını (veya tamamen düşmemesini) sağlamak için gereklidir. Harfler ve çevreleyen tasarım arasında ince 'köprüler' elde ederek bağlantılar kurmanız gerekebilir. Bu bağlantıları yaparken köpük bandın görünmediğinden emin olmak gerekmektedir.

Kağıt katmanlarının son aşamada birleştirilmesi ve çalışmanın tamamlanması için uygulanması gereken maddeler;

1. Padişah portreleri şablonlar halinde eskiz edildikten sonra kağıda çıktı alınmıştır.
2. Çıkartılan şablon adıngr kağıt türü üzerine yerleştirilir.
3. Portre eskizleri aydıngr kağıtlar üzerine çizilir. Tercihen her katman için fotokopi almak, şablonlar oluşturmak ve üzerinden canson kağıt ile birlikte kesilebilmektedir. Ancak çalışma kapsamında en kullanışlı ve verimli teknik

eskiz çiziminin aydıngeer kağıt üzerinden transfer edilerek çizilmesi ve kesilmesi olmuştur.

4. Aydıngeer üzerine çizilen portre çizimi kağıt üzerine yerleştirilir. Kağıdın ve transfer kağıdının kaymaması açısından kağıt bant ile çalışma köşelerinden bantlanmalıdır.
5. Kurşun kalem yardımı ile aydıngeer üzerindeki portre görseli canson kağıt üzerine aktarılır. Bu işlem her katman için 210 x 297 mm boyundaki 160 gr renkli canson kağıtlarında katmanlara uygun şekilde yapılır.
6. Her katman canson üzerine çizildikten sonra kretuar bıçağı ile kesme işlemi yapılır ve her bir katman nizami bir şekilde canson üzerinden kesilerek çıkartılır.
7. Kesilen katmanların eksiksiz bir şekilde kesilmesinden sonra her katman üst üste konarak katmanların kontrolleri sağlanmalıdır. Bu aşamada eksik katman olup olmadığı gözlemlenmekte ve varsa eksik katman yeni bir katman çizilip kesilmektedir. Katmanlarda eksik olması durumunda istenilen derinlik elde edilmemektedir.
8. Katmanların eksiksiz kesilmesi ve her katmanın tam olması durumunda katmanlar birleşimi ve aradaki derinliğin oluşması için çift taraflı köpük bant kullanılmaktadır. Katlar için uygun şekilde köpük bantlar kesilir.
9. Köpük bantlar yardımı ile her katman uygun şekilde sırası ile bantlar görünmeyecek şekilde yapıştırılır.
10. Kesilen portre katmanların aşamalarının sonuna gelindiğinde portreye ait mimikler, çizgisel dokunuşlar ve dokular istenilen uça tercih edilen unipin kalem ile çizilir.
11. Son aşamada tamamlanan portrelere, her biri için kağıttan yapılan ortak Osmanlı motiflerinden esinlenilerek oluşturulan çerçeve ile çalışmaların son dokunuşları yapılarak son katmana eklenmektedir.

3.2.3.3. Kontrol ve Değerlendirme

Projede yapılan tüm eskizlerin ve katmanların kesim aşamasından sonra bir araya gelmesi ile Osmanlı dönem padişahlarının kağıt kesme sanatı portre illüstrasyonları tamamlanmıştır. İşlem basamakları doğrultusunda incelenmesi sağlanan illüstrasyon

çalışmasının her işlem basamağında kontrolleri sağlanmış sağlaması yapıldıktan sonra deneme yanılma yöntemi ile çalışmalar tamamlanmıştır.

Kâğıt kesme sanatı ile yapılan padişah portrelerinin deneysel illüstrasyon çalışmasının yapım aşamalarının her biri tek tek ele alınmıştır. Tüm olası sorunlara çözüm bulunmuştur. Konu ile alakalı yapılan araştırmalar ve analizler sonucu konuya en uygun değerlendirilmiştir.

3.2.4. Osmanlı Padişah Portrelerinin Kâğıt Kesme Sanatı ile İllüstrasyonları

3.2.4.1. Osman Gazi

Görsel 44: Osmanlı Padişahlarından Osman Gazi

Kağıt katman sanatı ile illüstrasyon haline getirilen padişahlardan Osman Gazi portresi orijinalinde bulunan renklerden referans alınarak 210 x 297 mm 160 gr Canson fon kağıtları üzerine, 160 gr Canson kağıtları ile katmanlar halinde illüstrasyon çalışması yapılmıştır.

3.2.4.2. II.Beyazid

Görsel 45: Osmanlı Padişahlarından II. Beyazid

Kağıt katman sanatı ile illüstrasyon haline getirilen padişahlardan II. Beyazid portresi orijinalinde bulunan renklerden referans alınarak 210 x 297 mm 160 gr Canson fon kağıtları üzerine, 160 gr Canson kağıtları ile katmanlar halinde illüstrasyon çalışması yapılmıştır.

3.2.4.3. Yavuz Sultan Selim

Görsel 46: Osmanlı Padişahlarından Yavuz Sultan Selim

Kağıt katman sanatı ile illüstrasyon haline getirilen padişahlardan Yazuz Sultan Selim portresi orijinalinde bulunan renklerden referans alınarak 210 x 297 mm 160 gr

Canson fon kağıtları üzerine, 160 gr Canson kağıtları ile katmanlar halinde illüstrasyon çalışması yapılmıştır.

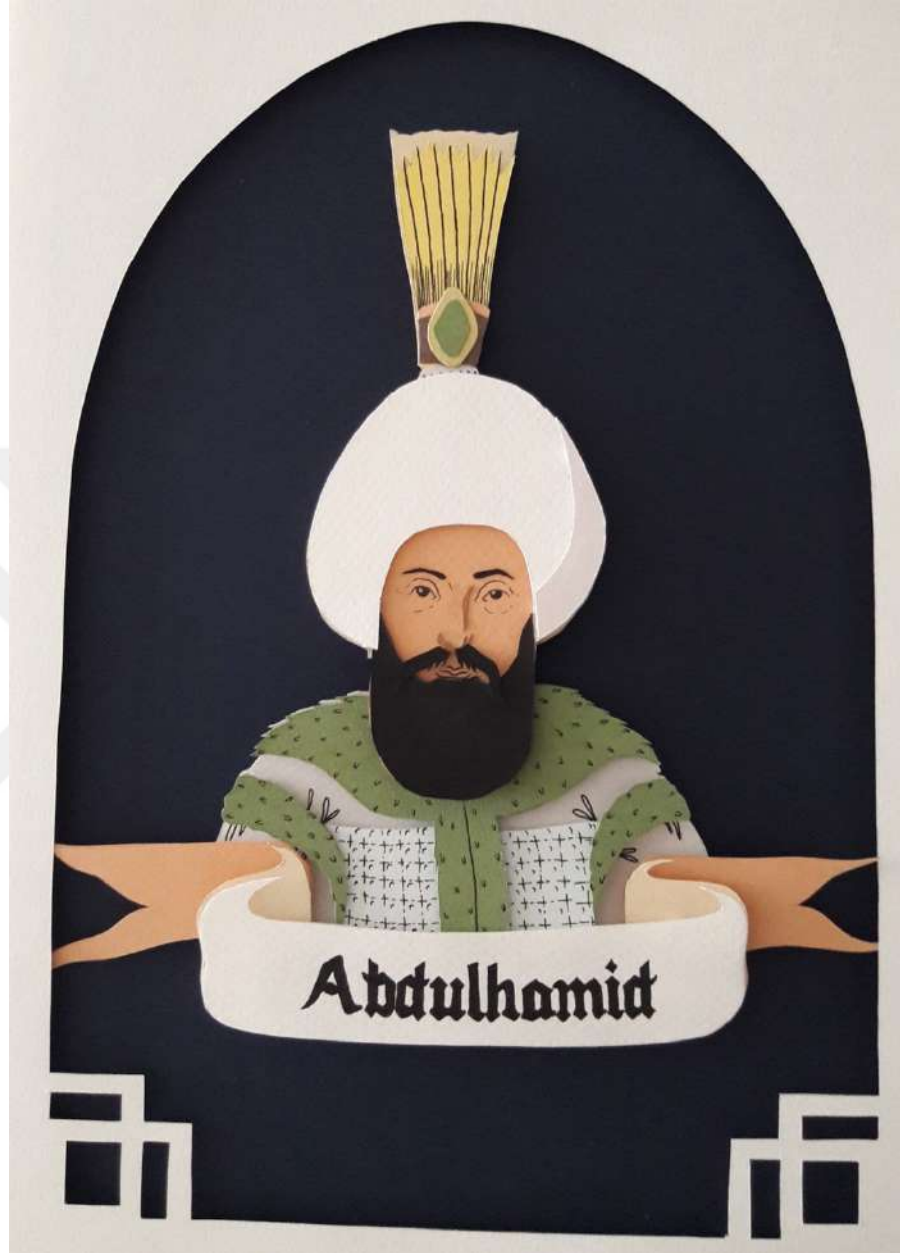
3.2.4.4. IV. Mehmet

Görsel 47: Osmanlı Padişahlarından IV. Mehmet

Kağıt katman sanatı ile illüstrasyon haline getirilen padişahlardan IV. Mehmet portresi orijinalinde bulunan renklerden referans alınarak 210 x 297 mm 160 gr Canson fon kağıtları üzerine, 160 gr Canson kağıtları ile katmanlar halinde illüstrasyon çalışması yapılmıştır.

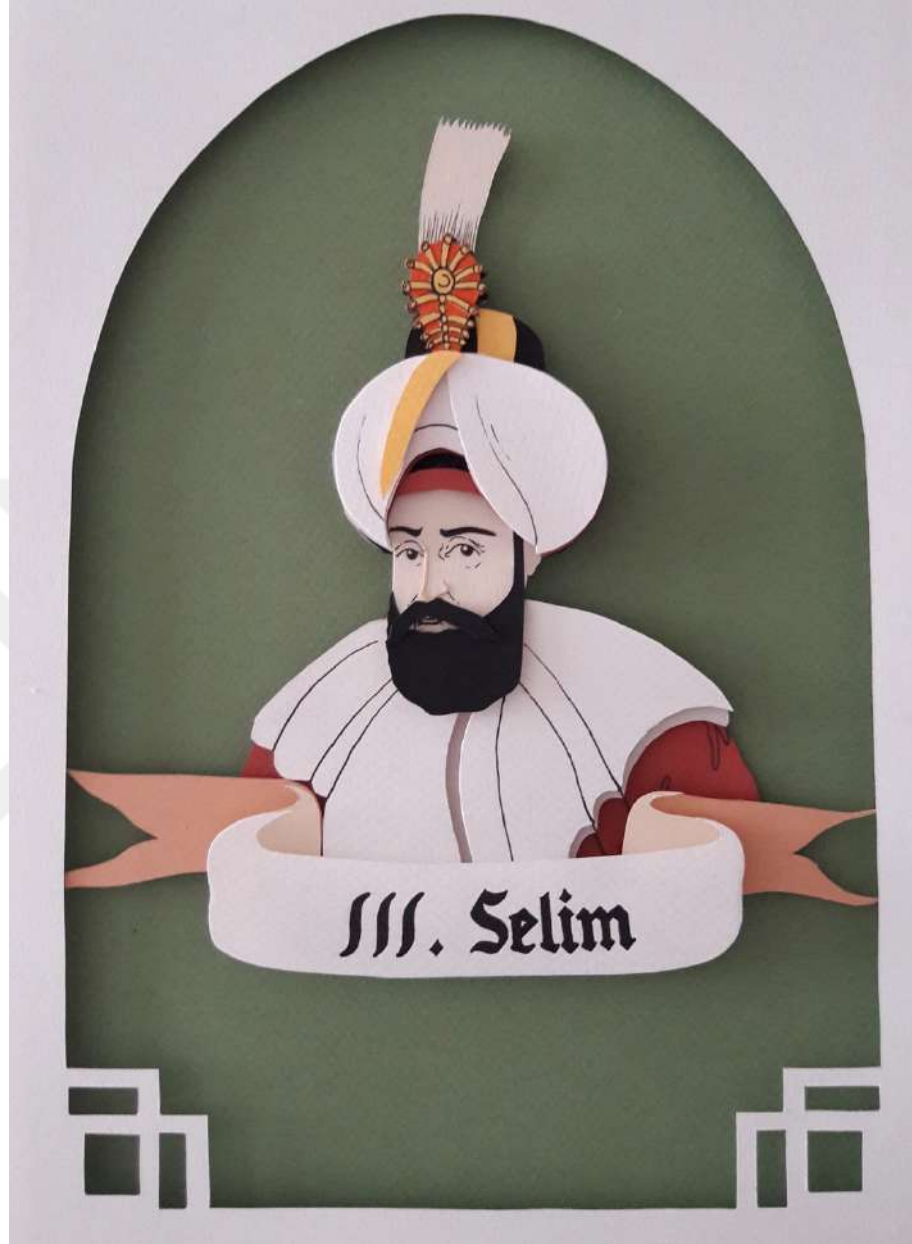
3.2.4.5. Abdulhamid

Görsel 48: Osmanlı Padişahlarından I. Abdulhamid

Kağıt katman sanatı ile illüstrasyon haline getirilen padişahlardan I. Abdulhamid portresi orijinalinde bulunan renklerden referans alınarak 210 x 297 mm 160 gr Canson fon kağıtları üzerine, 160 gr Canson kağıtları ile katmanlar halinde illüstrasyon çalışması yapılmıştır.

3.2.4.6. III. Selim

Görsel 49: Osmanlı Padişahlarından III.Selim

Kağıt katman sanatı ile illüstrasyon haline getirilen padişahlardan III. Selim portresi orijinalinde bulunan renklerden referans alınarak 210 x 297 mm 160 gr Canson fon kağıtları üzerine, 160 gr Canson kağıtları ile katmanlar halinde illüstrasyon çalışması yapılmıştır.

SONUÇ

Çalışmada insanlığın ilk tarihinde temellerini duvarlara yapılan resimlerle attığı illüstrasyon sanatı ve illüstrasyon sanatının tarihsel delişim sürecinden bahsedilip, literatür taraması sonucunda geçmişten günümüze kadar gelmiş olan illüstrasyon sanatının bu süreç içerisinde geçirdiği evrimler ele alınmıştır.

İllüstrasyon sanatı başlangıcından bu yana iletişim aracının kuvvetli yanlarından biri olan görsel zekaya hitap eden sanat dallarından biri olduğunu varsayabilmekteyiz. İletişimi bu denli kullanan bu sanat dalında çağın getirmiş olduğu değişikliklerle beraber pek çok değişiklik meydana gelmiştir. Bu değişimler dönem dönem farklılıklar tekniklerin kullanılmasına ilkel çağlarda geleneksel yöntemler ile gidişatına yön verilen illüstrasyon sanatında, teknoloji çağından bambaşka bir boyut kazandırılmıştır. Tasarımcılar, görsel algıda aynı amaca hitap ederek süregelen bu sanatı çağın kendine ait şartlarına uygun yöntemler ile çalışmamalarını ortaya koymuşlardır.

Geçmişte daha geleneksel ve zanaatkar bir üslup ile yapılan illüstrasyon çalışmaları teknolojinin gelişmesi ile bambaşka bir boyuta evrilerek dijitalleşmeye başladığı görülmektedir. Matbaanın bulunması, Endüstri devrimi ve daha sonra teknoloji çağına geçiş yapılmasıyla ilk çağlardaki illüstrasyon geleneksel tekniklerini kaybettiği görülmektedir. 1990'lara gelindiğinde, dijital medyadaki daha fazla ilerleme ve İnternet'in doğuşuyla, kâğıt bir iletişim aracı olarak daha az kullanılır hale geldiği görülmektedir. E-postalar, yazılı mektupların yerini aldı, basılı gazetelerin yerini sanal gazeteler almaya başladı ve reklamlar çok daha fazla dijital illüstrasyonlar kullanılmaya başlamıştır. Bunun da tasarım ve illüstrasyon üzerinde büyük bir etkisi olduğu, sanatçılar el işi zanaat gerektiren illüstrasyon çalışmalarından uzaklaşarak kesiklerin ve katların yerini pikseller ve vektörlerin aldığı daha dijital bir stile geçtiği görülmektedir.

Günümüze kadar pek çok konuda kullanılan illüstrasyon sanatı değişik teknikler kullanılarak 21. Yüzyıla kadar ulaşmıştır. Teknolojinin tasarımdaki etkisi, toplumsal yaşamı da doğrudan etkilemiş ve buna paralel olarak illüstrasyon, geniş bir bireysel bilinç havuzuyla bir üst düzeye taşınmıştır. Dijital ortamlarda yapılan çalışmaların fazlaca artması beraberinde yeni bir betimleme dili ile karşımıza illüstrasyon sanatının farklı tekniklerini ve

en nihayetinde tasarımcı sayısının giderek arttığı kâğıt kesme sanatı ile yapılan illüstrasyon çalışmaları görülmektedir.

Son yıllarda, el yapımı illüstrasyonda bir şekilde yeniden gün yüzüne çıkartıldığı görülmektedir. İnsanlar temiz ve vektör stillerini bir kenara bırakarak, geleneksel el yapımı illüstrasyon tarzını bir kez daha teknoloji ile bir araya getirerek modern bir üslup ile çalışmalarına yeni bir tarz oluşturmaya başlamışlardır. Geçmişte kullanılan kâğıt kesme sanatının aksine bu yeni tarz ile sanatçılar dijital mecra ile birlikte çalışmalarını daha güçlü bir anlatım şekli ile geçmiş ve geleceği adeta birbirine bağlayarak eserlerini güçlendirmişlerdir. Kullanım şekli sanatçıdan sanatçıya göre değiştiği görülen bu akımda, bazı sanatçılar sadece geleneksel illüstrasyon olan kâğıt kesme sanatını kullanırken, bazı sanatçıların dijital ortamda kâğıt etkisi yarattığı ve bir kısmının ise hem kağıt hem dijital mecradan yararlandığı görülmektedir.

Tam da bu noktada modern illüstrasyon sanatının geçmiş ve gelecek kullanım tekniklerinin harmanlanarak oluşturulduğu yeni furyasında sanatçıların yapmış olduğu çalışmalara, kullanmış oldukları tekniklere ve sanatçılarında çalışmalarını hangi sektörlerde ne amaç ile kullandığına değinilmektedir.

Çalışma boyunca ele alınan sanatçıların yapmış oldukları çalışmaların esin kaynakları ve aynı kâğıt kesme illüstrasyonlarını, farklı anlatım tarzlarını ele almaktadır. Kâğıt kesme sanatının sanatçıları ve bu alanda yapılan çalışma örneklerine yer verilerek çalışmaları gözlemlenmiştir. Gözlemler neticesinde kâğıt kesme sanatı tarzını kullanan sanatçıların çalışmalarının incelenmesi yapılmış ve Osmanlı dönem padişahlarının portreleri kullanılarak oluşturulan kâğıt kesme sanatı ile deneysel illüstrasyon çalışmaları ortaya koyulmuştur. Yapılan çalışmada kullanılan kağıt kesme sanatı içerisinde meydana gelen tasarım basamaklarından, dikkat edilmesi gereken unsurlardan ve tasarım aşamalarından detaylıca bahsedilerek, bu tarz çalışmalar yapmayı amaçlayan kağıt kesme ile illüstrasyon alanında çalışmalar yürütmeyi planlayan araştırmacı ve sanatçılar için yol gösterici bir kaynak olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Çelibaş, E. Ö. (2019). **Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E - Dergisi**, 52.
- Özsayınır, Z. (1995). **Katı Hatlar**. Türkiyemiz Dergisi, 16.
- (2011). C.-y. Fey içinde, **The Cut: refiguring traditional Chinese paper-cutting** (s. 13). Auckland University of Technology Publisher.
- (2013). **GRAFİK VE FOTOĞRAF** (s. 14). içinde Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Acartürk, G. (2019). **İllüstrasyonda Görsel Göstergelerin Anlatılması ve Mesaj: Gürbüz Doğan Ekşioğlu**. Ordu: Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Acartürk, G. (2019). **İLLÜSTRASYONDA GÖRSEL GÖSTERGELERİN ANLATILMASI VE MESAJ: GÜRBÜZ DOĞAN EKŞİOĞLU**. Ordu: Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arseven, C. (1983). **Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: 1 - 5 (s. 980). içinde İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Atan, U. (2013). **GRAFİK İLLÜSTRASYON OLARAK MİNYATÜR**. AKDENİZ SANAT DERGİSİ, 25.
- Atan, U. (2013). **GRAFİK İLLÜSTRASYON OLARAK MİNYATÜR**. AKDENİZ SANAT DERGİSİ, 26.
- Aytekin, Ö. (2021, Nisan 25). **Geçmişten Günümüze Kağıt Kesme (Cut Out) Tekniği ve Yapılan Deneysel Çalışmalar**, s. 70.
- Aytekin, Ö. (2021, Nisan 2). **Geçmişten Günümüze Kağıt Kesme (Cut Out) Tekniği ve Yapılan Deneysel Çalışmalar**. Dergi Park, s. 70.
- Becer, E. (2015). E. Becer içinde, **İletişim ve Grafik Tasarım** (Cilt 10, s. 211). Ankara, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Becer, E. (2015). **İletişim ve Grafik Tasarım** (s. 217). içinde Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Becer, E. (2015). **İletişim ve Grafik Tasarım** (s. 124). içinde Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Becer, E. (2015). **İletişim ve Grafik Tasarım** (s. 124). içinde Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Becer, E. (2015). **İletişim ve Grafik Tasarım** (s. 159-160). içinde Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Canko, A. (1992). **Türkiye'de İllüstrasyonun Durumu ve Eğitimdeki Yeri** (Cilt 2). Ankara: Grafik Tasarım Bölümü Yayınları.
- Dağ, E. S. (2012). **İllüstrasyonda alternatif diller / Kağıt kesme ile illüstrasyon**. Grafik Tasarım Dergisi.
- Dağ, E. S. (2012). **İllüstrasyonda alternatif diller / Kağıt kesme ile illüstrasyon**. Grafik Tasarım Dergisi, 51.
- Dinç, N. D. (2022). **Geleneksel Kağıt Kesme Sanatı ve Güncel Sanata Yansımaları: Christine Kim Örneği**. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, Bitlis.
- Dinç, N. D. (2022). **Geleneksel Kağıt Kesme Sanatı ve Güncel Sanata Yansımaları: Christine Kim Örneği**. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 795.
- Dinç, N. D. (2022). **Geleneksel Kağıt Kesme Sanatı ve Güncel Sanata Yansımaları: Christine Kim Örneği**. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 798.
- Ekşioğlu, D. U. (2017). **2000 Yılından Günümüze Kadar İllüstrasyonun Genişleyen Uygulama Alanlarının ve Yeni İllüstrasyon Tekniklerinin incelenmesi**.
- Ekşioğlu, U. D. (2017, Şubat). **2000 YILINDAN GÜNÜMÜZE KADAR İLLÜSTRASYONUN GENİŞLEYEN UYGULAMALARININ VE YENİ İLLÜSTRASYON TEKNİKLERİNİN İNCELENMESİ**. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

- Erbaş, B., Özcan, A., Gökmen, U., & Ocak, S. B. (2019, Nisan 19-21). **Dijital Baskıda Kağıt Yüze Yapısının Görüntü Kalitesine Etkisinin İncelenmesi**. Fine Arts, Design and Architecture, s. 267.
- Eroğlu, H., & Usta, M. (2004). H. Eroğlu, & M. Usta içinde, **Kağıt ve Karton Üretim Teknolojisi** (s. 5). Trabzon: Esen Ofset Matbaacılık.
- Fey, C.-y. (2011). **The Cut Refiguring Tradinational Chinese Paper-Cutting** (s. 13). içinde Auckland University of Technology Publisher.
- Gönenç, Ö. (tarih yok). **İletişimin Tarihi**, 60.
- Gönenç, Ö. (tarih yok). **İletişimin Tarihi**. İletişim Fakültesi Dergisi, 59.
- Güven, N., Kaplanoğlu, L., & Yangöz, H. (2012). **Kağıt Üzerine Uygulanan Sanat Eserlerinde Kağıdın Önemi**. Akdeniz Sanat Dergisi, 52.
- Gidersleeve, Q. (2014). Q. Gidersleeve içinde, **Paper Cut: An Exploration Into The Contemporay World of Papercraft Art and** (s. 7). Amerika: Rockport Publeshers.
- Gildersleeve, O. (2012). **Paper Cut. Çin**: Rockport Publishers.
- Gildersleeve, O. (2014). **Paper Cut** (s. 7). içinde America: Rockport Publishers.
- Gildersleeve, Q. (2014). Q. Gildersleeve içinde, **Paper Cut: An Exploration Into The Contemporay World of Papercraft Art and İllüstrasyon** (s. 6). Amerika: Rockport Publeshers.
- Green, P. (2000). **The Complete Quilling Handbook** (s. 3). içinde Pinxton: Phelan Printers Limited.
- Greenway, T., Clee, L., Perrins, C., Tilbury, R., & Lewis, M. (2009). **Digital Painting Technigues**. USA: Elsevler Publisher.
- Hüdaverd, M. (2004). **Kağıt ve Karon Üreti Tekolojisi**. Trabzon.
- Hiebert, H. (2013). **Playing With Paper: Illuminating, Engineering, and Reimagining Paper Art** (s. 41). içinde Beverly: Quarry Books.
- Heyenga, L., Ryan, R., & Avella , N. (2011). **Paper Cutting Contemporary Artists Timeless Craft** (s. 20). içinde San Francisco: Chronicle Books Publisher.
- History at Home Activity: Paper Quilling. (2022, 12 21). <https://www.bluport.com.tr>. (2020, 01 20). <https://www.bluport.com.tr/illustrasyon-nedir/> adresinden alındı
- Jacqueline, G. (1991). JACQUELINE, **Gıkonv. Graphic Illustration In Black and White** (s. 10). içinde New York: Design Press.
- Jazebi, S. (2012, Haziran). **Origami, Kırığı, And The Modeling Of Leaves: An Interactive Computer Application**. Calgary, Kanada.
- Kürşad, D. (2008, Nisan 22). **Moda İllüstrasyonu ve Türkiye'de Moda İllüstrasyonu Üzerine Araştırma**. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Kürşad, D. (2008, Nisan 22). **Moda İllüstrasyonu ve Türkiye'de Moda İllüstrasyonu Üzerine Bir Araştırma**. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.
- Kürşad, D. (2008, Nisan 4). **Moda İllüstrasyonu ve Türkiye'de Moda İllüstrasyonu Üzerine Arıştırma**. 22, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Kürşad, D. (2008, Nisan 22). **MODA İLLÜSTRASYONU VE TÜRKİYE'DE MODA İLLÜSTRASYONU ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Kınık, M. (2005). **Grafik Tasarım ve Üretim Teknolojileri** (s. 43). içinde Ankara: Asil Yayın Dağıtım .
- Keş, Y. (2001). **Görsel iletişimde illüstrasyonun kullanım alanlarına kuramsal bir yaklaşım**.
- Koçak, G. (1993). **Yazı-Resim ilişkisi ve Resimli Kitap Üzerine. Yazı-Resim ilişkisi ve Resimli Kitap Üzerine**.
- Korkmaz, H. (2013). **BİLİMSEL BİYOLOJİK İLLÜSTRASYONLARIN. BİLİMSEL BİYOLOJİK İLLÜSTRASYONLARIN**.
- Meb. (2013). **Sanat ve Tasarım** (s. 5). içinde Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2015). **Duvar Resimleri Alternatifleri**. Ankara: MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI.

- Megep. (2006). **KUYUMCULUK TEKNOLOJİSİ. MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN.** Ankara.
- Melighson, H. (2009). H. Melighson içinde, **The Art Of Paper Cutting** (s. 8). Quarry Books.
- Melighson, H. (2009). **The Art Of Paper Cutting.** Singapur: Penn Publishin, Ltd.
- Melighson, H. (2009). **The Art Of Paper Cutting.** Singapur: Penn Publising.
- Morsümbül, C. (2020, 01 23). <https://www.wannart.com/https://www.wannart.com/illustrasyonun-dogusu-ve-tarihteki-kullanilis-amaclari/> adresinden alındı
- Paksoy, İ. (2014). **Renklerin Su ile Dansı "Suluboya"**. Ankara: ODTÜ Sağlık ve Rehberlik Merkezi.
- Poşul, S., & Görçelioğlu, E. (2004). **Kağıt, Kitap ve Kütüphaneler.** Orman Fakültesi, 84.
- Polat, B. (2016). **DİJİTAL İLLÜSTRASYON TEKNİĞİ İLE EFSANELERİN GÖRSELLEŞTİRİLMESİ.** Polat, Bülent.
- Şener, Ö., & Mercin, L. (2018). **3. SANAT VE TASARIM EĞİTİMİ SEMPOZYUMU BİLDİRİLER KİTABI** (s. 99). içinde Ankara: Mim İç ve Dış Mekan Baskı Sistemleri Rek. Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.
- Tepecik, A. (2012). **Grafik Sanatlar.** Ankara: Detay Yayıncılık.
- Tez, Z. (2021). **Kağıdın ve Matbanın Kültürel Tarihi** (s. 37). içinde Doruk Yayıncılık.
- Tuğrul, B., & Kavici, M. (2002). **Kağıt Katlama Sanatı Origami ve Öğrenme.** Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3.
- Tuğrul, B., & Kavici, M. (2002). **Kağıt Katlama Sanatı Origami ve Öğrenme.** Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3.
- Uçar, T. F. (2014). T. F. Uçar içinde, **Görsel İletişim ve Grafik Tasarım** (s. 176-177). İstanbul: İnkilap Yayınevi.
- Vurdem, Y. (2021). **DİJİTAL İLLÜSTRASYONUN EVRİMİ.** Kayseri: ERCİYES ÜNİVERSİTESİ ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR ENTİTÜSÜ RESİM ANA SANAT DALI.
- Wigan, M. (2012). WİGAN, Mark. **Görsel İllüstrasyon Sözlüğü** (2. Baskı b., s. 277-281). içinde İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Yıldız, N. (2000). N. Yıldız içinde, **Eskiçağda Yazı Malzemeleri ve Kitabın oluşumu** (s. 22). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Yıldız, N. (2003). **Antikçağ Kütüphaneleri.** İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Yanık, H. (2008). Masaüstü Yayıncılık. içinde İstanbul: **Dönence Basım ve Yayın Hizmetleri.**
- Yurtkulu Yılmaz, E. (tarih yok). **Gelenekselden Güncele: İllüstrasyon Yaklaşımları.** Sanat & Tasarım Dergisi, s. 83.